

SZAKDOLGOZAT

Hadnagy  Erdélyi Dorottya

2024

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Csecsemő- és kisgyermeknevelő alapképzési szak**

**Partnerség és közösség
a Mesebárka Evangélikus Családi Bölcsődében**

Belső konzulens:	Fináncz Judit egyetemi docens
Belső konzulens intézete/tanszéke:	Neveléstudományi Intézet
Készítette:	Hadnagyiné Erdélyi Dorottya

**Kaposvár
2024**

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	4
2. A kora gyermekkori nevelés jelentősége	5
2.1. A koragyermekkori nevelés hátránycsökkentő szerepe	5
2.2. Nemzetközi vizsgálatok és ajánlások	8
3. Igény- és elégedettségmérés a Mesebárka Evangélikus Családi Bölcsődében	17
3.1. Az intézmény bemutatása	17
3.2. A vizsgálat módszertani ismertetése	18
3.3. A Mesebárka Családi Bölcsődében végzett igény- és elégedettségmérés eredménye	20
3.3.1. A válaszadó családok általános jellemzői	21
3.3.2. A bölcsőde választás motivációja	24
3.3.3. A beszoktatással kapcsolatos tapasztalatok	27
3.3.4. Az egyéni szükségletek kielégítése	28
3.3.5. Tárgyi és személyi feltételek	31
3.4. Következtetések	33
4. Összefoglalás	35
Tartalmi kivonat	37
Irodalomjegyzék.....	39
Ábrák és táblázatok jegyzéke	42
Mellékletek.....	43
1. Interjú.....	43
2. Szülői elégedettség és igényfelmérés	50
3. Szülői vélemények.....	55

1. Bevezetés

Hatéves korom óta pedagógus akartam lenni. Nem túl könnyű, de egyenes út vezetett az óvodapedagógusi diplomáig. Jónéhány évet töltöttem a pályán.

Gyermekeim időközben kiskamaszokká cseperedtek, én pedig elhívást kaptam a kaposvári evangélikus közösség családi bölcsődéjébe kisgyermeknevelőként dogozni. Így egyre több aspektusból és egyre mélyebbre tekinthettem a magyarországi körülmények között szokásos és lehetséges kisgyermeknevelési módszerek és -hatások rendszerébe.

Személyes tapasztalataim azt mutatják, hogy gyermeket jól nevelni, jól oktatni csak az tud, aki maga is jó szakember: emberi kvalitásain felül egyaránt birtokában van a szakma elméleti ismeretanyagának és a leghatékonyabb módszertani fogásoknak is.

Korábban szinte általános vélemény volt, hogy „a gyermek háromévesen születik meg a pedagógia számára” (Dr. Nyitrai és mtsai, 2022, p. 128). Ma már tudjuk, hogy a gyermek nevelése, a személyiség fejlesztése a születéskor kezdődik. Azok a kisgyermek, akiknek – bármilyen okból kifolyólag - az életük első három évében a fizikai ellátás mellett nem gondoskodnak az érzelmi, lelki szükségleteik kielégítéséről, egész életútjuk során sem tudják leküzdeni az ebből adódó hátrányaikat (Surányi és mtsai,2010, idézi Nyitrai,2022).

A kora gyermekkori nevelés kiemelt figyelmet kap a 21. század pedagógiai elméletében és gyakorlatában. A 0-3 éves kor között alapozódnak meg azok az - elsősorban szociális - kompetenciák, amelyek birtokában képesek vagyunk a társadalomba való „belenövés”-re. Ezeknek a birtokában tudjuk kiválasztani az adott helyzetnek megfelelő viselkedésünket, ezek segítségével tudunk másokkal együttműködni (Esping-Andersen, 2013).

Hogyan tud ebben segíteni a bölcsődei nevelés?

Miért van semmivel sem pótolható hatása a családi neveléssel együttműködő intézményi nevelésnek?

Hogyan bővíthető a család és az intézmény közötti együttműködés – hogyan mélyíthető a szülő bevonódása az intézmény életébe?

Dolgozatomban igény- és elégedettségmérés segítségével azt szeretném megmutatni, milyen elvárásokkal érkeznek a családok a kaposvári Mesebárka Evangélikus Családi Bölcsődébe. Ez mellett a bölcsődevezető kisgyermeknevelővel készített interjú feltárja, hogyan igyekszünk – a szakmai szempontokat a legmesszebb menőig megtartva – kiszolgálni ezeket az igényeket. Végül szándékomban áll az eredmények ismeretében meghatározni a további tennivalókat: miben, hogyan tudnánk megújulunk.

2. A koragyermekkorai nevelés jelentősége a gyermek fejlődésében

A II. világháború után a Marshall-terv működtetésére jött létre az Európai Gazdasági Együttműködési Szervezet. Ennek utóda lett 1961-től az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet), melynek 1996-tól Magyarország is tagja. A szervezet célja a tagállamok gazdasági tevékenységének összehangolása. Az alapító országok képviselői felismerték, hogy ez csak akkor lehet sikeres, ha a tagállamok felnövekvő nemzedéke fel tud készülni a „globális egymásrautaltság”-ra (Barber és Mourshed, 2007, p. 6). Mivel „a kiváló teljesítményhez minden gyermek sikere szükséges” (Barber és Mourshed, 2007, p. 4), a kormányoknak az a feladata, hogy mindent elkövessenek a tanulási lehetőségek méltányos elosztásáért (Yi Lou és mtsai, 2018).

Ha ez megtörténne, talán meg lehetne állítani hazánkban is azt a folyamatot, mely kedvezőtlen szociokulturális családokban lévő munkavállalók „újratermelődését” eredményezi.

2.1. A koragyermekkorai nevelés hátránycsökkentő szerepe

A Magyarországon 2000 óta zajló PISA-felmérések mérőlapját háttérkérdőívek egészítik ki épp úgy, mint a 2002/2003-as tanévtől használt országos kompetenciamérés anyagát. Ezek a tanulók szociokulturális- és iskolai körülményeire kérdeznak rá. A feldolgozásokból világosan látszik, hogy a felmérésben részt vevő országok közül hazánkban a legszignifikánsabb az összefüggés a gyermekek iskolai teljesítménye és családi körülményeik között (Fazekas és mtsai, 2008). A kutatók a magyarországi rendkívül alacsony foglalkoztatottság és a gyenge tanulmányi teljesítmény közötti összefüggést is vizsgálták. Az okok között ott van a pedagógus-szakma presztízsének elértéktelenedése, az egyéni fejlődési eltérések figyelmen kívül hagyása és a már egészen kisgyermekkorban megélt lemaradások következményeinek állandósulása.

Az 1990-es években bekövetkezett politikai-gazdasági változások hatására a társadalom szerkezete élesen kettévált. Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezőket foglalkoztatni tudó munkahelyek (bányák, mezőgazdasági termelőszövetkezetek) megszűntek, vagy olyan technológiai fejlődésen mentek keresztül, amelyek nagyon komoly szakmai ismereteket, magasabb iskolai végzettséget kívántak. Ezeknek a hiányában egyes felmérések szerint a rendszerváltozás időszakában 5 millió fő körül volt a munkanélküliek létszáma. Az

arányszám különösen az alacsony iskolai végzettségűek, a roma származásúak, illetve a nők között volt magas. A nem tanköteles korú gyermekek is otthon maradtak, az ellátásukról általában a családok maguk gondoskodtak. Intézményes ellátásban körülbelül 8%-uk részesült. 1980-tól a 2000-es évekig jelentősen visszaesett a bölcsődei férőhelyek száma is. A 2000-es évektől lassú, majd egyre intenzívebb fejlődés indult a koragyermekkorai ellátás biztosításának érdekében.

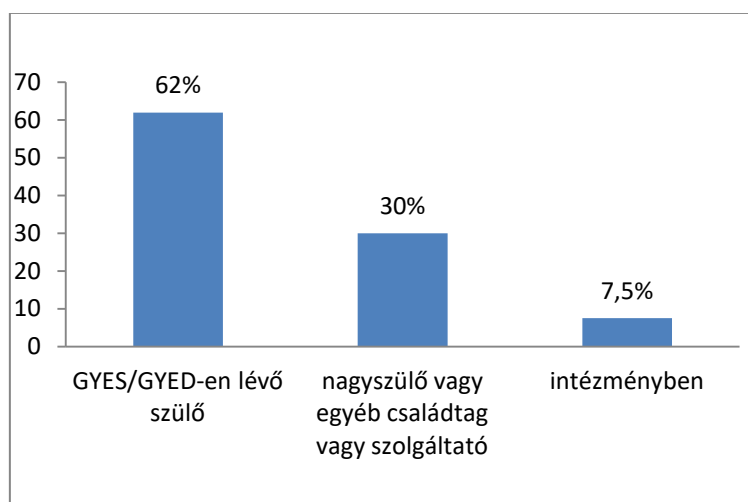
1. táblázat: A bölcsődei férőhelyek alakulása 1980-2000 között

évszám	férőhelyek száma	igénybevevők száma	igénybevevők száma a teljes korcsoport arányában
1980	64 502	69 768	14,8 %
1990	50 250	40 825	10,8 %
1995	31 020	37 696	10,9 %
2000	24 960	29 520	7,5 %

(Forrás: saját szerkesztés Magyar Statisztikai Évkönyv 2000, idézi Vajda és Korintus, 2002 alapján)

2000-ben a három év alatti kisgyermekek közül csak nagyon keveset láttak el intézményi gondozás keretében. Ez az arány mutathatja, hogy milyen szűk volt a vizsgált időszakban a foglalkoztatottak köre.

1. ábra: A három év alatti kisgyermekek gondozási keretei 2000-ben.

(Forrás: saját szerkesztés Vajda és Korintus, 2002 alapján)

A fenti diagram mutatja, hogy a munkahellyel nem rendelkező családok maguk oldották meg a kisgyermekek napközbeni felügyeletét. Nem beszélhetünk ellátásról, nevelésről, hiszen a munkanélküliségből eredő szegénység lehetetlenné teszi a minőségi gondozást,

kisgyermeknevelést. Ezek az adatok is segíthetnek magyarázatot adni az iskolázatlanság, a képzettség- és munkanélküliség újratermelődésének problémájára: a kilátástalanság, a felnőtt szerepzavarok miatt a korai években nem kapja meg a gyermek azt a jó minőségű testi-lelki ellátást, amely elő tudná segíteni az egész gyermeki szervezet összehangolt működését. A családi problémák miatt állandósuló stressz miatt az agynak éppen az a része mérgeződik a fejlődés során, amelyik a társas normákhoz való alkalmazkodásért, a társas viselkedésért felel. A hátrányok csökkentésére több évtizede az iskolába kerülés előtti évben kötelező óvodáztatás lépett életbe. A 2007/2008-as tanévben az alsó tagozaton bevezetésre került az egész napos iskola nevelési-oktatási programja, elindult a tanodák működése. Az egész napos iskolai foglalkoztatás, a házi feladatok közös elkészítése csökkentette némiképp az évismétlő, s emiatt lemorzsolódó tanulók arányát, de a remélt felzárkózás nem történt meg. A pszichológiai kutatások eredményeit is felhasználva arra a megállapításra jutottak az oktatás fejlesztésével foglalkozó szakemberek, hogy már életük első három évében annyi hátrányt szenvednek a hátrányos térségekben élő alacsony iskolázottságú családok gyermekei, hogy ezek egy év óvodai neveléssel nem pótolhatók. Kultúrájuk, nyelvhasználatuk, szokásrendszerük annyira eltér a többségi társadalom jellemző formáitól, hogy az egész napos iskolai rendszer jótékony hatása is csak addig érvényesül, amíg tankötelezettségüket a közoktatás keretein belül teljesítik. Az időközben 18. életévre emelt, majd ismét a 16.-ra visszaállított tankötelezettségi korhatár sem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, ugyanis a diáktársak közötti – akár 10 évnyi – korkülönbség újabb konfliktusok forrása lett.

A szakemberek számára egyértelművé vált, hogy valódi változást, felzárkózást csak úgy lehet elérni, ha már a három év alatti kisgyermek napközbeni ellátást nyújtó intézményekbe kerülnek. Ott szakember vezetésével elindulhat integrációjuk. Először nonverbális eszközökkel (tekintet, érintés), majd a nyelv fokozatos elsajátításával meg tudja tanulni a felnőttől érzelmeinek szavakkal történő kifejezését. Így lassan, fokozatosan meg tudja történni ezeknek a hátrányos sorsú kisgyermeknek a többségi társadalomba való szocializációja, a társadalomba való belenövése (Bimbó, 2015).

A XX. század utolsó harmadában a magyar diákok nemzetközi viszonylatban olyan magas színvonalú tanulmányi eredményeket produkáltak, hogy a most példaként emlegetni szokott Finnországban tanulmányozni kezdték az akkori magyar oktatási struktúrát. Amit tapasztaltak, kiegészítették a maguk alapelveivel: kis népességű országgént nem engedheti meg magának, hogy az oktatási rendszer hiányosságai miatt bárkit elveszítsen. Ezért Finnország megteremtette a mindenki számára elérhető azonos színvonalú közoktatást. A

hétől tizenhat éves korig tartó általános iskolai oktatásban nincs az iskolák között rangsorverseny és nincsenek magániskolák sem. A pedagógusképzőkbe jelenleg is a legjobb képességű jelentkezőket veszik fel és iskolabuszok állnak rendelkezésre, hogy lakóhelyétől függetlenül minden gyermek eljuthasson az azonos, magas minőségű oktatást biztosító állami intézménybe. Ugyanakkor magát az oktatás folyamatát is élményszerűvé teszi a tanterv: a környezet alapos megismerése érdekében kísérleteket folytathatnak a diákok, helyben tanulhatnak zenét. Hangsúlyt fektetnek arra, hogy a nem finn anyanyelvű gyermekek iskolai tanulmányaik megkezdése előtt minőségi nyelvtanfolyamokon elsajátítsák a nyelvet, s így kerüljenek iskolába. Így hiányosságaik miatt nem kell szégyenkezniük, nem maradnak ki az oktatásból (Matias, 2019).

2.2. Nemzetközi vizsgálatok és ajánlások

Nemzetközi (OECD, 2006) és hazai kutatások (Blaskó és mtsai, 2009) már az Európai Bizottság Közleménye (2011) előtt felhívták a figyelmet a magasabb színvonalú iskolázottság, a jobb munkaerő-piaci lehetőségek, a magasabb adóbevételek, a csökkenő szociális- és egészségügyi kiadások és a csökkenő bűnözési ráta közötti összefüggésekre.

Egy 2016-os kutatás a kormányokat az szerint csoportosítja, hogy anyagi szempontból hogyan viszonyulnak a koragyermekkori nevelés kérdéséhez. Magyarország azok közé az államok közé tartozik, ahol a nők teljes és részmunkaidős foglalkoztatása egyaránt alacsony. A kormányzat arra törekszik, hogy bizonyos gyermekellátást segítő anyagi juttatások alanyi jogon, munkaviszony nélkül is igénybe vehetők legyenek. Ezek körülbelül másfélszer magasabbak, mint a többi volt szocialista országban. Az intézkedéscsomag nagyon humánus, de a munka világába való be- vagy visszakerülést - s ezzel a gazdasági fejlődést - nem szolgálja.

Magyarországon a viszonylag magas – gyermeknevelést támogató - anyagi juttatások a szülők újbóli munkába állása ellen hatnak. A hátrányos helyzetű édesanyák között magas azoknak az aránya, akik – jellemzően hiányos iskolai tanulmányaik miatt - gyermekük születése előtt nem dolgoztak. Számukra semmiféle más jövedelem nem folyósítható, csak az alanyi jogon járó családi pótlék és - legalább három gyermek nevelése esetén - a gyermeknevelési támogatás. Annak ellenére, hogy 15 év óta változatlan ez a nagyon alacsony összeg - mivel a szülők képzettségük hiányában a munkaerő-piacra sem tudnak visszatérni - a család számára gyakorlatilag ez az egyetlen megélhetési forrás (Makay, 2018).

A jól működő kormányzatok azt kívánják elérni, hogy polgáraik jól fizetett alkalmazottakként egészséges, elégedett életet tudjanak élni. Így aktív, felelősségteljes módon tudnak szerepet vállalni a társadalom működésében is.

Hollandiában, Finnországban és a többi észak-európai országban hosszú távú, humanitárius és gazdasági szempontokat is figyelembe vevő magas színvonalú koragyermekkorai ellátásokkal, teljes- és részmunkaidős lehetőségekkel segítik elő a nők magas foglalkoztatási arányát. Jó minőségű és mindenki számára egyaránt elérhető oktatást biztosítanak, így már az alapfokú iskolát mindenki szilárd, széles készségtárral fejezi be. Ennek birtokában pedig képes a megfelelő színvonalú önálló munkavégzésre (Barber és Mourshed, 2007). A kör jóformán bezárulni látszik: a sikeres iskolai bevalás első lépcsőfoka a koragyermekkorban kapott minőségi nevelés, gondozás (Slot, 2014)

A tanulási lehetőségek méltányos elosztásának az első – és ebből adódóan talán a legfontosabb – eszközei a kisgyermeknevelő intézmények, a kisgyermek és a szülők szükségleteinek, igényeinek megfelelő bölcsődék.

Szerepük vitathatatlan abban az összefüggésben (is), hogy nekik van a legnagyobb lehetőségük arra, hogy a – különösen a hátrányos helyzetű térségekben élő - családok hiányosságait csökkentsék a többségi társadalom tagjaival szemben.

A három év alatti kisgyermek napközbeni bölcsődei ellátása lehetővé teszi a családok munkavállalási lehetőségeinek kiszélesítését is. Ezzel a gazdasági élet megerősödéséhez is hozzájárulhatna egy – az észak-európai mintához hasonló - intézkedés-sorozat.

Az összefüggés világosan kirajzolódik: egy ország gazdasági megerősödéséhez az oktatási rendszerét kell megerősíteni, mert a minőségi oktatás sokoldalúan képzzi a diákot. A sokféle készségből, a rendelkezésre álló eszköztárból ő azt veszi elő, amire a körülmények alakulása folytán szüksége van. Ez teszi lehetővé a magas százalékarányú foglalkoztathatóságot (Nagy, 2007 idézi Nyitrai 2022).

Ehhez kell jelentősen fejleszteni az intézményrendszert, emelni kell a három év alatti kisgyermek nevelésével foglalkozó szakemberek szakmai ismereteinek színvonalát és a három év alatti kisgyermek nevelésében-gondozásában segítséget kell nyújtani professzionálisan képzett szakemberek bevonásával - a szülői kompetenciák erősítésével - a családok számára (Herczog, 2008).

Ezzel teljesen összhangban áll az Európai Bizottság Közleménye, mely a koragyermekkorai neveléssel és gondozással foglalkozik „hogyminden gyermek szilárdan megalapozhassa jövőjét” (Brüsszel, 2011).

A Római Nyilatkozat kimondta, hogy a cél egy olyan Unió, ahol „a fiatalok a lehető legjobb oktatásban és képzésben részesülnek, és a kontinensen bárhol tanulhatnak és vállalhatnak munkát”, s „[a]z oktatás és a kultúra a befogadó és összetartó társadalmak kialakítása, valamint versenyképességünk megőrzése szempontjából is alapvető jelentőséggel bír”. (The Rome Declaration, 2017)

2020 szeptemberében az Unió újabb Közleményt jelentetett meg az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósításáról. Ez tartalmazza, hogy gazdasági fellendülés csak azokban az államokban következhet be, ahol az oktatás magas minősége, a személyes kompetenciák megerősödése nyomán felépülhet egy reziliens – a környezetéhez alkalmazkodni tudó - társadalom.

Az Európai Bizottság 2021 márciusában elfogadott Gyermekstratégiájával egy időben jelent meg hazánkban is az Egyensúly Intézet háttéranyaga a magyar közoktatás megújításáról. A megoldás egyik lehetséges útja a magyar társadalomra jellemző eltérő esélykülönbségek kiegyenlítése. Ennek fő eszközei:

- széleskörű, mindenki számára elérhető koragyermekkorai ellátás biztosítása,
- kiválóan képzett pedagógusok a köznevelés, közoktatás szolgálatában (Hogyan legyünk okos nemzet?, 2021).

Az ingyenes kora gyermekkorai napközbeni ellátást nyújtó intézmények szerepe vitathatatlan az esélyteremtés folyamatában. Biztosítják munkanapokon az egészséges, biztonságos környezetet, adott esetben a szakszerű egészségügyi (védőnői) ellátást, az egészséges, bőséges étkezést (Máté, 2021).

Ez az aspektus nemcsak a gyermeki szervezet működésének szempontjából fontos, de a hátrányos helyzetben élő családok ilyen módon is megtapasztalhatják a társadalmi felelősségvállalás és –szolidaritás érzését.

2008 előtt Magyarországon nem voltak kutatások arra vonatkozóan, hogy mit tudnak az édesanyák, a családok a képzett kisgyermeknevelő által nyújtott és az otthoni ellátás közti különbségekről, ezeknek a kisgyermek fejlődésére gyakorolt hatásairól. Nem voltak felmérések arról sem, mennyire vették figyelembe a kisgyermekük igényeit, szükségleteit, amikor napközbeni ellátást választottak számára (Fazekas és mtsai, 2008).

Egyáltalán: választhattak-e? Volt-e valamiféle ismeretük saját gyermeknevelési képességeikről? Ez az a tudás, ami lehetővé teszi a cselekvést. Hogy jól vagy rosszul-e, ezt a készség befolyásolja. Nagyon leegyszerűsítve: ez a különbség a családi és a kisgyermeknevelő általi nevelésnek a gyermekre gyakorolt hatása között. A képesség - velünk

született. A készséget gyakorlással kifejlesztjük. A szülőnek – veleszületett - gyermeknevelési képességei vannak. A kisgyermeknevelőnek hosszú évek tanulása és gyakorlása során magas szintre fejlesztett készségei. A szülőnek számos más jellegű kööttséggel kell megbirkóznia: munkába kell járnia, hogy annak ellenértékéből gyermeke számára az alapvető szükségleteket biztosítani tudja, gyermeket kell nevelnie, esetleg idős, beteg hozzátartozót is gondoznia kell. Számításba kell venni azt is, hogy a legjobb szándékú szülő sem lehet egymaga birtokában mindazoknak a pszichológiai ismereteknek, pedagógiai módszereknek (ha csak nem maga is pedagógus), amelyek segítségével ezt a fejlesztési utat be tudná gyermekével járni. Ha mégis akadna ilyen, akkor sem hagyhatók figyelmen kívül a szülői bevonódás gerjesztette érzelmek, indulatok.

A 21. század nagy változásokat hozott a családok életében. Napjainkban egyre inkább csökken a korábbi szabályelvű nevelés hatása, nagyobb lehetőséget kap az egyén szabadságának megélésére. A gyermekek már nem a felnőtt tanításait követik elsősorban. Sokkal erőteljesebben hatnak egymásra a kortárs csoportok. Ez nemcsak a gyermekek körében van így. A közösségi média lehetőségei erősen befolyásolják a felnőtteket is.

Szülővé vált egy olyan generáció, amelynek kevés példaképe, kevés önbizalma, magabiztossága, önmagában vetett hite van. „Szeretni – sajnos – senki nem tanul...” (Bródy János). Ehhez kellene a példaképek: hogy láthassuk, hogyan szerettek a nagymamák, hogyan sütöttek, mosogattak az anyukák a kislányaikkal, hogyan ültek össze kártyázni a szomszédokkal. A gyermeknek nemcsak ma van kitüntetett szerepe. Mindig is az volt – vagy annak kellett volna lennie. Mindig meghatározóak voltak azok az ingeregyüttesek, amelyek érték a felnövekvő gyermeket, és mindig meghatározóak voltak azok a személyek, akik ezeket a hatásokat közvetítették (Aggné és mtsai, 2014). Ma már nem élnek együtt többgenerációs családok. Nincs közvetlen példa sem a szülők, sem a gyermekek előtt. A szülők dolgozni járnak, több emberrel kerülnek kapcsolatba, mint nagyszüleink generációja. Az infokommunikációs eszközök elterjedésével sokkal élénkebb, nyitottabb „társasági” életet tudnak élni – természetesen csak virtuálisan. És ahogy a mondás tartja: „messziről jött ember azt mond, amit akar”, vagyis divat lett egymást vélt vagy valós teljesítménnyel túlszárnyalni. Kialakult egyfajta versengés a gyermeknevelés területén is. Az számít jó szülőnek, aki mindenfajta külön órákra, extra fejlesztésekre hordja a gyereket. Egész napos bölcsődei, óvodai foglalkozás után még egy kis angolóra ahelyett, hogy az erdőben szaladnánk egy jót. A gyermekközpontúság nem azt jelenti, hogy a gyermek vágyait, szeszélyeit korlátok nélkül szolgálja a szülő, hanem azt, hogy a család igyekszik megteremteni azokat a biztonságos

körülményeket, ahol a gyermek kedvére tevékenykedhet, a neki megtetsző területeken szabadon kipróbálhatja magát (Dávid és mtsai, 2018).

Senki nem vonja kétségbe, hogy minden szülő a maga tudása szerint a legjobbat akarja a gyermekének. De a szülő nincs birtokában azoknak a szakmai kompetenciáknak, amelyeknek a segítségével sikeres lesz a háromévesnél fiatalabb kisgyermek nevelésében-gondozásában.

Ezt a hiányosságot kell támogatásukkal pótolniuk a magasan képzett szakembereknek. A szakemberek feladata, hogy a szülőknél erősítsék a saját gyermekükkel szemben érzett felelősségérzetüket, szülői kompetenciáikat. Tudatosítsák, hogy gyermeküket épp azzal tudják támogatni, ha következetes, kiszámítható szokásrendszert alakítanak ki a családban (Dávid és mtsai, 2018).

A szakemberképzés fontosságát kétféle aspektusból kell vizsgálni. Az egyik a kisgyermeknevelő saját – a kisgyermek nevelésére-gondozására irányuló - ismereteinek bővítése, a másik irány a szülők edukációjára való képesség.

A bölcsődei nevelés legnagyobb előnye a kizárólag családban történő neveléssel szemben, hogy a szakember tudatosan tervezi meg azt a tevékenységet, mely a leginkább támogatja a fejleszteni kívánt kompetenciaterületet (Nyitrai, 2015). A kisgyermeknevelőt azért fizetik, hogy napi nyolc órában semmi mással ne foglalkozzon, csak a reá bízott kisgyermek nevelésével, gondozásával. Neki EZ a feladata, mert EZT tanulta, ezt a készségét fejlesztette.

Magyarországon a 2009/10-es tanévben kezdődött az egyetemi szintű csecsemő- és kisgyermeknevelő szakemberképzés. Ez egyfajta elismerése annak, hogy a kisgyermeknevelő nemcsak pelenkáz, üldögél és mesélget. Munkája során nemcsak gondozási feladatokat lát el, nemcsak egészségügyi szükségleteket elégít ki, hanem ezt kibővítve a neveléssel olyan összetett a feladatköre, melynek eredménye egy egész generáción – évek, évtizedek múlva - az egész társadalmon megmutatkozhat. A magas színvonalú koragyermekkorai nevelés olyan kompetenciákkal ruházza fel a kisgyermeket, melyeknek segítségével sikeresen veszi a tanulmányi akadályokat. Szilárd szakmai ismeretek birtokában képes lesz önálló munkavégzésre, a változásokhoz való alkalmazkodni tudással az élethosszig tartó tanulásra, a sikeres életre. (Podráczky, 2015)

Az egyetemi szintű szakemberképzésnek a másik feladata, hogy a pedagógust felkészítse a szülőkhöz való adaptivitásra – az alkalmazkodni tudásra (Podráczky, 2015). Nagyban befolyásolja a kisgyermeknevelő és a család együttműködésének eredményességét az, hogy a szakember milyen attitűdökkel, előzetes elképzelésekkel viszonyul a családhoz. Ha a pedagógus megtalálja a kapcsolatlétesítésnek és –tartásnak a legmegfelelőbb módját, segíteni

tudja a szülőt a gyermeke nevelésének támogatásában. Erre a fajta együttműködésre – edukációra – már az első bölcsőde megalakulásakor megjelent az igény. Majer István, aki az első magyarországi bölcsőde megalapítója volt 1852-ben, nemcsak felismerte, hanem ki is mondta, hogy „a közboldogságot a népnevelés szüli”. Úgy vélte, a testi egészséget és az erkölcsi újjászületést népneveléssel, „a nép magzatainak zsenge korától való célszerű képezésével, ápolásával”, a házasulandók bevezetésével a csecsemőgondozás és nevelés rejtelmeibe, valamint a nőneveléssel lehet elérni, hiszen „csak istenfélő, lelkiismeretes édesanyák fogják az új nemzedék testi épségét és erkölcsi újjászületését eszközölhetni” (Hornyák, 2002, p. 13).

Az 1950-es, '60-as években, csak 20 hét volt a szülési szabadság. Az édesanyák visszatérése a munkaerő-piacra népgazdasági érdek volt. Nagy szerep jutott a szülők nevelésének a szocialista embereszmény megvalósításában. Akócsiné és Varga Ágnes hangsúlyozzák mindhárom területnek - a gyermekkel, a szülőkkel és a munkatársakkal való együttműködésnek - a fontosságát (Nyitrai, 2020). Az igazi áttörés a szülők edukálásának lehetőségére a kisgyermeknevelők 2009-es egyetemi képzésének elindulásakor következett be.

2.3. A családi és a bölcsődei nevelés együttműködése

A bölcsődei nevelés alapelvei közül az első helyen szerepel „a család rendszerszemléletű megközelítése”-nek elve (A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja, 2021). A családnak mindenekfölött álló joga, hogy maga nevelje a gyermekét. De ha bármilyen ok (képzetlenség, egészségügyi okok, anyagi javak szűkös volta) miatt ezt nem tudja megtenni, a szakembereknek be kell avatkozniuk. Ezt is jelenti a „tudás alapú társadalom” kifejezés: a birtokolt tudást át kell adni annak, akinek azt nem volt lehetősége korábban más formában megszerezni. Ha a szakember birtokában van a gyermeknevelés tudományának, meg kell osztania a rászorulóknak. El kell mondania, meg kell mutatnia. Ezért is van nagy szükség például a „Biztos Kezdet” házakra, ahol a szülők a három év alatti kisgyermekükkel együtt tölthetik a napjaikat, szakemberek segítségével elsajátíthatják a kisgyermekgondozás és – nevelés alapjait. Budapesten az egyik vallási közösségben elindították a „Mesélő Édesanyák” programot. Ennek keretében „csak” mesélni, családtörténetet mondani – kötődést kialakítani, átélni - tanítják meg az édesanyákat.

A bölcsődékben, óvodákban, a működő tanodákban a magasan képzett kisgyermeknevelő, óvónő kész a szülőkkel szembeni nyitásra, mert biztos a saját szakmai kompetenciáinak

helytállóságában. Ezek birtokában – ha igény van rá - útmutatást tud adni a hozzá forduló szülőknek. Bölcsődevezető kolléganőm tapasztalata szerint évről évre egyre nehezebb a szülőkkel való kommunikáció. Ő úgy véli, óvatosan kell beszélni a szülőkkel, hogy merjenek kérdezni. Nagyon kell figyelni, hogy a szakember mit mond, hogyan mondja, milyen hangszílyal, de mindig őszintén kell megnyilatkozni. Ügyelni kell arra, hogy a szülő ne kioktatásnak élje meg ezeket az alkalmakat, ne a hiányosságai hangsúlyozását hallja meg a beszélgetésben, hanem a szakmai ismeretekből adódó segítő szándékot. (1.sz. melléklet)

A kisgyermek nevelése az édesanya, a család nevelésével kezdődik. Ha a kisgyermeknevelőt a szülő elfogadja példaképnek, a saját szakmai kompetenciáinak birtokában erősíteni tudja a szülői kompetenciákat. Az egyetemi szintű szakemberképzés eredménye abban is megmutatkozhat, hogy a magas szintű pszichológiai-, fiziológiai-, pedagógiai ismeretek birtokában a kisgyermeknevelő könnyebben, korábban felismeri egy esetleges atipikus fejlődésmenet jellemzőit, mint maga a szülő. Szakmai tapintattal megfogalmazott tanácsai alapján a szülő már el tud indulni gyermekével a megfelelő szakemberhez. A szülői kompetencia erősítése azt is jelenti, hogy a kisgyermeknevelő segít a szülőnek az „elég jó nevelésre való képesség” készséggé fejlesztésében (Dávid és mtsai, 2018). Ez a legtöbb, amit egy kisgyermeknevelő tehet egy-egy család életminőségének javításáért. A nevelő segítségével a szülő magabiztosabbá válik saját - szülői - kompetenciáinak birtokában. A nevelő feladata, hogy kijelölje a szakaszhatárokat: a szülő nem a nevelés tartalmi elemeit minősíti. A nevelés a nevelő kompetenciája. Viszont a reális, pozitív önértékeléssel bíró szülő bátran felveszi és tartja a kapcsolatot kisgyermek nevelőjével, intézményével. Tapasztalatcserét kezdeményez, részt vesz közösségi rendezvényeken. A bölcsődével való kapcsolat meghatározhatja a család későbbi viszonyát az óvodával, az iskolával is. Ha a szülő meg tudja tapasztalni az intézmény együttműködési szándékát, segítőkészségét, szívesen vesz részt az intézmény által szervezett programokon. Nem fél kérdéseivel, kétségeivel felkeresni később az iskolát sem. Bátrabban fogja képviselni a gyermeke érdekeit az intézményben, s ezzel nagyon meg tudja segíteni a gyermek eredményes iskolai beilleszkedését (Berta és mtsai, 2009). Ezzel nemcsak saját kapcsolati hálóját, hanem a gyermekét is bővíti. A szülőnek bővül a gyermeknevelési eszköztára, a gyermeknek bővülnek a személyes kapcsolatai. Szélesebb közösségi életet élhetnek – ez még akkor is jelentős pozitívum, ha „csak” játszóterei kapcsolatokról van szó. Hiszen a kisgyermeknek ezek az alkalmak szocializációs lehetőségek, s ma már tudjuk, hogy azok a legnagyobb túlélők, akik széles személyes- és szociális kompetenciakészlettel rendelkezve bármilyen körülményekhez jól tudnak (vagy legalábbis tudnak) alkalmazkodni.

A szülők felől érkező minden jelzést, minden igényt nagyon komolyan kell venni. Nem azért, mert a szülő megsértődik, és elviszi másik intézménybe a kisgyermekét – a hátrányos helyzetű térségekben élő családok ezt meg sem tudják tenni. Hanem azért, mert a bölcsőde az első intézmény a kisgyermek és a családja életében. Ha ebben a kapcsolatban pozitív hatások érik a résztvevőket, ezek serkentően fogják befolyásolni a további életutat. A gyermeknek nagyobb esélye van, hogy jókedvvel, motiváltan érkezzék a következő intézmény lépcsőfokára. Ha a szülő érzi a bátorítást, a támogatást, keresni fogja a kapcsolatot az intézménnyel. Kérdez, megbeszél, tanácsot kér. Ez a kapcsolat megnöveli a gyermek sikeres életre való esélyét.

A magasan képzett kisgyermeknevelő segítségével ki tud bontakozni a kisgyermek kreativitása, alkotókészsége, mely nemcsak gyakorlati alkotásokban mutatkozik meg, hanem a kisgyermek társas kapcsolataiban, viselkedésében, magatartásában is. Kialakulnak azok a készségek, melyeknek megléte segít leküzdeni a korai iskolaelhagyást. Ezzel már az iskolai tanulmányok kezdetén olyan többletjéhez jut a készségek, képességek területén, mely az egész iskoláztatás ideje alatt helyzeti előnybe hozza a szolgáltatást igénybe nem vevő kis társaival szemben (Aggné és mtsai. 2014).

A magas minőségű kora kisgyermekkorai ellátás pozitív érzésekkel telíti a kisgyermeket. Pozitív élmény lesz számára a társadalomba való szocializáció kezdete. Ha egy kisgyermek jól érzi magát az őt körülvevő környezetben, ott megalapozódik a kisgyermek viszonya az egész oktatási rendszerhez, az élethosszig tartó tanuláshoz, s ezzel egy sikeresebb életút beteljesüléséhez (Nyitrai, 2015).

„Ha a gyermek jár iskolába, nem válik bűnözővé” - kriminálpszichológus (2024. aug. 25. Napló). „Rég ismert igazság, hogy a tudatlanság bűnök szülőanyja. Régi tapasztalás, hogy amit egy nemzet a közoktatásnál kímél meg, fegyházakra, börtönökre kénytelen kiadni.” (Szántó, 1984, old.: 185)

A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja a bölcsődei nevelés alapelvei között kiemeli a családi nevelés elsődleges tiszteletét. A bölcsődének mint napközbeni ellátást nyújtó szolgáltatónak tiszteletben kell tartania a családi nevelés hagyományait, szokásait. Mégis nehéz meghozni a döntést: anya vagy bölcsőde?

A családok többsége nemcsak azt igyekszik figyelembe venni, hogy felnőttként miféle (jellemzően pénzügyi jellegű) szükségleteket kell kielégíteniük. Azt is szem előtt tartják, hogy a kisgyermekük a megváltozott körülmények ellenére is biztonságban, jól érezze magát. 15-18 hónapos életkor után a bölcsődei nevelés egyértelműen támogatja a családi nevelést. Ekkor kezd megindulni a beszéd fejlődése, ami a partnerség kialakulásának is kezdete. A

kisgyermek egészséges személyiségfejlődéséhez szüksége van társakra, hiszen az „én” és a rajtam kívül álló „másik” személyisége csak így tud egymástól elkülönülni. Így tud kialakulni a másikkal való összevetés képessége (Mérei, Binét, 1998 idézi Fűrész, Fail, 2018).

A családi és a bölcsődei nevelés összehangolása segíti a szülői kompetenciák erősödését, s ezzel a kisgyermek személyes és szociális kompetenciáinak gazdagodását. A bölcsődei nevelés folyamatában ezek kapnak prioritást, mert ezek segítik az önállóságra való alkalmasság kialakulását, és erősítik a társas helyzetekben való eredményes tájékozódás képességét is.

A családdal szorosan együttműködő, a családi nevelést segítő bölcsődei nevelés lehetőséget ad a kisgyermek társas kapcsolatainak gyarapodására, így segíti a kisgyermek alkalmazkodó képességének kialakulását. Ennek a képességnek a birtokában könnyebben illeszkedik be a már kötelezővé váló óvodai, illetve az iskolai életbe.

A PIRLS és PISA-felmérésekből kiolvasható, hogy tanulmányaik során azok a kisgyermekek tudnak jobb eredményt elérni, akik legalább egy évig jártak kisgyermekkorai ellátást nyújtó intézménybe (F. Lassú és mtsai, 2012). Ma már ismerjük a számításokat: a kora gyermekkorai nevelésbe fektetett időmennyiség, energia és anyagi javak 25 éves időtartamra vetítve hétszeres megtérülést eredményeznek (Podráczky, 2015)

A három év alatti kisgyermek napközbeni intézményes ellátása azonban nemcsak a hátrányos helyzetű csoportok számára hasznos és szükséges. Figyelembe kell venni azoknak a családoknak az igényeit is, akik a gyermekgondozás időszakát után szeretnék visszatérni a munka világába. A ma szülőképes-korú hölgyek többsége az úgynevezett Y generációhoz, az 1980-1994 között születettekhez tartozik. Fontos számukra a rugalmasság, nagy bennük a szabadságvágy. Keresik a kihívásokat, folyamatosan tanulnak, ennek eredményeképpen általában diplomások, nyelveket beszélnek. Hogy mindezeket a képességeket aktívan kamatoztatni tudják, igyekeznek megteremteni a magánélet és a munka világának egyensúlyát (Steigervald, 2024).

Ma már – a szociális-egészségügyi-pedagógiai alapfunkciókat megtartva - oly sokféle módon vehető igénybe a kora kisgyermekkorai ellátás, hogy minden család megtalálja az igényeinek, lehetőségeinek leginkább megfelelő formát.

Ehhez kínál egyfajta lehetőséget a kaposvári Mesebárka Evangélikus Családi Bölcsőde.

3. Igény- és elégedettségmérés a Mesebárka Evangélikus Családi Bölcsődében

3. 1. Az intézmény bemutatása

Bölcsődénk megalapításának gondolata Pongrácz Máté evangélikus Lelkész Úrtól származott. Intézményünk, mely Kaposvár belvárosában található, 2020. március 1-jén nyitotta meg kapuját. Két családi bölcsődét foglal magába. Gyalog is jól megközelíthető, szemben óvoda, általános iskola pedig kettő is van a közelben. Jellemzően másfél éves kortól hároméves korig járnak hozzánk kisgyermek.

Az elmúlt évek folyamatos fejlesztéseinek köszönhetően biztonságosabban, kényelmesebben megközelíthetőbbé vált intézményünk. Tavasszal a helyi önkormányzat megszélesítette az úttestet, új parkolóhelyeket alakíttatott ki, ez a járdával együtt új, szilárd burkolatot kapott.

Udvarunk meglehetősen szűkös, mintegy 60 m², térkővel burkolt. A nyári hőségben pergolák adnak árnyékot, sajnos, ezeknek a lábazata további hasznos területet foglal el. Van egy keskeny kis virágoskertünk, ahol a gyerekek megfigyelhetik az évszakok változását, a növények, rovarok együtt élését. A szabadtéri játékok az életkori sajátosságoknak megfelelőek. Többféle csúszda, mászóka egy kicsinyke mobil homokozó, mozgásfejlesztő játékok (autó, dömper, motor, tricikli, bicikli, talicska), padok, asztalok állnak a kisgyermek rendelkezésére.

A csoportszobákban jól elkülönített játszótérket alakítottunk ki a konstruáló- és építő játékoknak, kisebb nagyobb autóknak, munkagépeknek. Jól megközelíthető helye van a matató falnak. Nyitott polcokon helyezkednek el a korcsoportnak megfelelő asztali játékok, Montessori tornyok, a gondolkodást, az emlékezetet fejlesztő játékok, formaberakók, memória játékok és az alkotó tevékenységek eszközei: zsírkréták, gyurmák, a képes- és mesekönyvek. Van itt jól felszerelt babakonyha, sokféle baba, babakocsi, az utánzó- és szerepjátékok kellékei. Mindegyik szobában található még puhasarok gyermekheverővel, párnákkal, babzsák fotellel.

A szobákban zajlik az étkezés és az alvás is.

A belső csoportszobából nyílik a tornaszoba, melyet rossz idő esetén használhatnak a kicsik. A tornaszobában csúszda, alagút, libikóka, labdafürdő, tölcser, taktilis és szenzoros érzékelést fejlesztő játékok, kislabdák segítik a fejlődést. Nagy elismerés volt számunkra, hogy az infrastrukturális kereteink lehetőséget adtak arra, hogy szülői kérésre egy fejlesztő pedagógus, a tornaszobában el tudta végezni a kisgyermek felmérését.

Idén nyáron új fürdőszoba is kialakításra került.

Az élelmezést az érintett korosztály általános élelmezési elveihez igazodva a bölcsődés korú gyermekek élelmezésére vonatkozó közétkeztetési engedéllyel rendelkező szállító konyha igénybe vételével oldjuk meg.

A vallásos nevelés lehetőségéről, módjáról kolléganőm beszél a vele készített interjúban: „Igyekszünk keresztyén szellemben, türelemmel, szeretettel nevelni-gondozni a ránk bízott gyerekeket. A szülők már a jelentkezéskor tisztában vannak vele, hogy bölcsődénkben - hetente egyszer - az evangélikus lelkész asszony „Manó-hittant” tart a gyermekeknek. Ilyenkor játékos formában, énekekkel, bábozással egy-egy bibliai történettel ismerteti meg a gyerekeket.”(1.sz. melléklet)

3. 2. A vizsgálat módszertani ismertetése

Négy éve veszek részt a Mesebárka kisgyermeknevelésében. Kapuink megnyitása óta telt házzal, „fedélzettel” működünk. Ennyi idő után szerettem volna látni, hogyan értékelik munkánkat a hozzánk járó kisgyermek szülei.

Mit tud adni egy kisgyermekes családnak egy vármegyei székhely belvárosi, egyházi szemléletű családi bölcsődéje?

Miért érdemes ezt a kisgyermeknevelő intézményt választani?

Hogyan felel meg intézményünk, nevelői közösségünk a szülői elvárásoknak?

Miben kell megújulnunk, hogy népszerűségünket az egyre bővülő kisgyermekkor ellátások intézményrendszerében is megőrizzük?

Kutatásom elindítását motiválta, hogy a szakirodalom is elismeri, hogy – szemben az óvodás- és iskolás korról – a csecsemő- és kisgyermekkorra vonatkozóan nagyon kevés kutatási anyag lelhető fel. „További adatokra és kutatásokra lenne szükség abból a célból, hogy többet tudjunk meg az intézményekről, és megismerjük a szülők nézőpontját és a bölcsődékkal való elégedettségét” (Makay, 2011, p. 194).

Kutatásomban a szakirodalom segítségével igyekeztem feltárni, miért fontos, hogy minden család – amennyiben igénye van rá – a neki leginkább megfelelő bölcsődei/ kisgyermeknevelői szolgáltatást vehesse igénybe.

A kaposvári Mesebárka Evangélikus Családi Bölcsődére vonatkoztatva vizsgáltam a családi nevelés és az intézményi nevelés kapcsolatát.

Kutatásom során tervszerű adatgyűjtés végeztem. A tájékozódó, feltáró szakaszban, félig strukturális interjút készítettem csecsemő- és kisgyermeknevelő kolléganőmmel, aki

intézményünk megalapítása óta dolgozik a bölcsődénkben (1. sz. melléklet). Kérdéseim azok köré a folyamatok köré épült, melyek nagyban hozzátesznek a család és bölcsőde kapcsolatához. Ilyen például a beszoktatás témaköre, program lehetőségek, milyen kommunikációs formákat alkalmaz a szülőkkel szemben.

A kutatásnak következő a szakaszában írásbeli egyéni, kérdőíves felmérést készítettem google űrlapok alkalmazásával. Ezeket a bölcsődei adatbázist használva - családonként egyet figyelembe véve - elküldtem a szolgáltatásunkat igénybe vevő kisgyermekünk szüleinek e-mail címére. (Az igény- és elégedettségmérés teljes anyaga a Mellékletben található.)

A felmérésben a résztvevők nézőpontját feltáró jellegű kérdésekkel vizsgáltam. A mintavétel kis létszámú csoportban - a családi bölcsődénket jelenleg és a megnyitás óta igénybevevő családok körében - történt. Célom nem a statisztikai következtetések levonása volt, hanem a mi intézményünkkel kapcsolatos véleményeket kívántam összegyűjteni. Kísérő levelemben tájékoztattam a szülőket, hogy mi az igény- és elégedettségmérés célja. Kértem együttműködésüket, és biztosítottam őket az anonimitásról. 34 felkérést küldtem el. 29 család – az elküldött felkéréseknek 85%-a – válaszolt.

Kutatási kérdéseim arra irányultak, hogy

- a szolgáltatásunkat igénybe vevő családokban van-e összefüggés az édesanyák életkora, képzettsége és a foglalkoztatottsága között,
- milyen kritériumok alapján választották intézményünket a hozzánk járó kisgyermek családjai,
- miféle nehézségeket, elakadásokat tapasztaltak akár a családban történő kisgyermeknevelés, akár közös munkánk során,
- mennyire elégedettek szolgáltatásainkkal?

Az űrlap 28 kérdést tartalmazott. A kérdések között egyaránt szerepeltek egyszerű feleletválasztós vagy többszörös választási lehetőséget felkínálók. Ezekre kötelező volt választ adni. A nyitott, „miért”-jellegű kérdések megválaszolása önkéntes volt. Jó érzéssel tapasztaltam, hogy volt több olyan kérdés ezek közül, amelyre 28-an is válaszoltak (a 29 válaszadóból). Negatív tapasztalatokról kevesen számolnak be. Többen – bár elég lett volna kihúzni vagy egyszerűen üresen hagyni a kiegészítés lehetőségét - legalább egy „nem volt” megjegyzést beírtak. Számomra ez az együttműködési szándékot, a munkám iránt megjelenő figyelmet fejezi ki. A számítógép az egyszerű kihúzást is válasznak értékelte, ezt a feldolgozáskor korrigálnom kellett. Egyéb kérdés esetében is tapasztaltam a nem egészen

egyértelmű megfogalmazásból adódó pontatlanságokat. Ezekért a félreértelmezésekért – nyilván - nem a válaszadót terheli a felelősség. A feldolgozás során egyértelművé vált, hogy a kérdező és a válaszadó eltérő értelmezéséből adódó különbségnek a felmérés eredményét tekintve nincs jelentősége.

Az utolsó kérdés esetében alkalmaztam ötfokozatú Likert-skálát. Ebben az esetben 13 szempont szerint kértem munkánk értékelését.

Az igény- és elégedettségmérő kérdőívek tartalmát a bölcsődei nevelés alapelveinek figyelembevételével állítottam össze.

A gyermeknevelés komplex folyamat, ehhez társul az egész családnak egységben való szemlélete. A nevelési alapelvek megjelenítésében vannak átfedések. A kisgyermeki személyiség tisztelete megnyilvánul a beszoktatás időszakában, az esetlegesen szükséges fejlesztési lehetőség felajánlásában, a vallási hovatartozás tolerálásában. Elvárás a bölcsődei gondozással szemben, hogy - a rendszerszemléletű megközelítésnek megfelelően – a családi nevelés elsődlegességét tiszteletben tartva az egész családot támogassa abban, hogy már a három év alatti kisgyermek is el tudjon sajátítani olyan készségeket, amelyek segítségével könnyebben tud alkalmazkodni környezete változásaihoz. Az igény- és elégedettségmérés készítésekor azt is végig kellett gondolnom, hogyan jelennek meg az alapelvek nevelői munkánk során, konkrétan milyen módon találkozhatnak törekvéseinkkel a családok. Rendszert akartam kialakítani az alapelvek és a kérdések összefüggésében. Be kellett látnom, a kisgyermek nevelésében nem lehet határvonalakat húzni a nevelési alapelvek között. A kisgyermeknevelő teljes személyiségével neveli a reábízott kisgyermeket.

3. 3. A Mesebárka Családi Bölcsődében végzett igény- és elégedettségmérés eredménye

A bölcsődei nevelés alapelvei között első a család rendszerszemléletű megközelítése (A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja, 2021, p. 2). A család működő rendszerként van jelen a vizsgálatomban, hiszen az okok, az igények, amelyekre a kérdés irányul, nem a kérdőívet kitöltő személy egyéni szükségletei, hanem a családé: a szülőké és a gyermekeké.

A család szerkezetére vonatkozó kérdést külön nem fogalmaztam meg. Mivel naponta kétszer találkozunk a család valamelyik felnőtt tagjával, alkalmanként a nagyszülőkkel is, nem tartottam szükségesnek részletesebben érdeklődni. Ha esetleg a kisgyermek viselkedésében

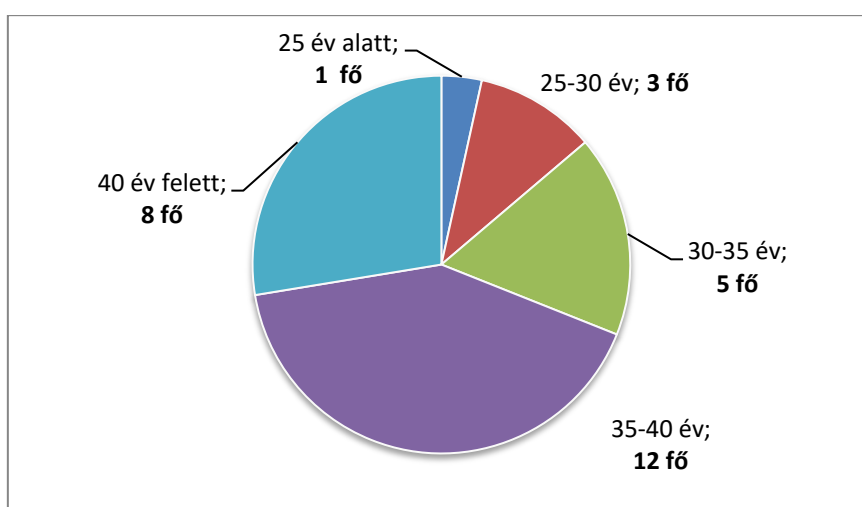
olyant tapasztalunk kolléganőimmal, ami kérdést indít el bennünk, észrevételünkkel közvetlenül a szülőkhöz fordulunk.

3. 3. 1. A válaszadó családok általános jellemzői

A kérdőívet 29 család – jellemzően az édesanyák töltötték ki.

A fő gyermekvállalási életkor a nők körében az országos statisztikák szerint a 25-35 év közötti időszak (Makay, 2018). A mi kisgyermekeink édesanyái között a 35 év felettek vannak többségben (összesen 20 fő, több mint a szülők 2/3-a).

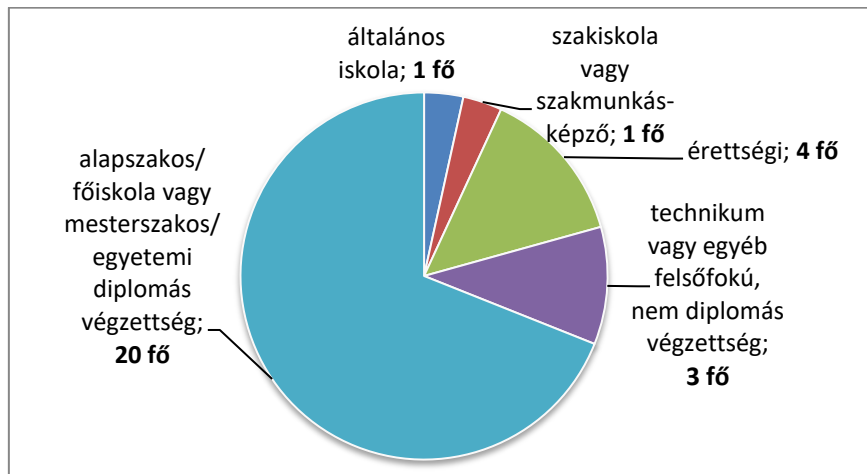
2. ábra: A válaszadók életkora. n= 29 fő

(forrás: saját szerkesztés)

Bölcsődénk szülői közösségében az érettségivel vagy annál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők magas aránya a jellemző. Ez a 3. ábrán látható.

3. ábra: A válaszadók iskolai végzettsége. n= 29

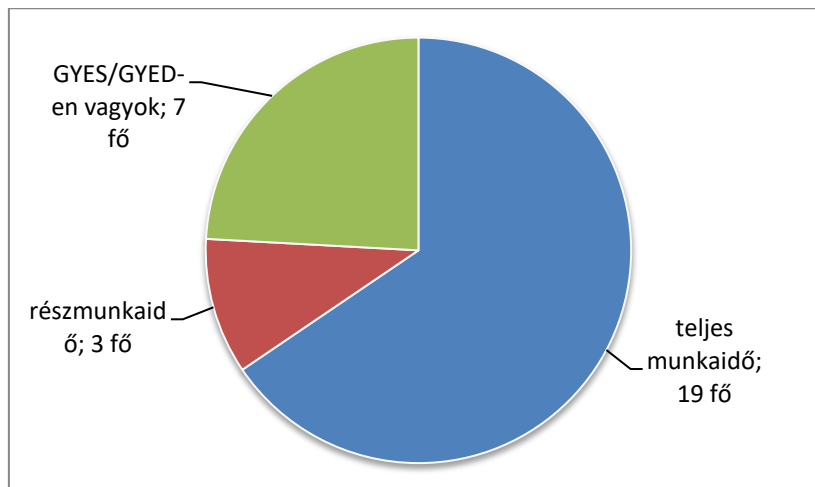
(forrás: saját szerkesztés)

A magas szintű képzettség megszerzéséhez idő kellett, utána valószínűleg dolgoztak is néhány évet végzettségüknek megfelelően. Ha ezt összevetem az életkorral, megállapítható, hogy a mi kisgyerekeink szülei tipikusan az Y generációhoz tartoznak, annak összes jellemzője vonatkozik rájuk. Ugyanakkor az elemzésem egyik aspektusa, hogy vajon a magas iskolai végzettségű szülők magas szakmai képzettséget és ezzel összefüggésben magas minőségű szakmai munkát várnak-e el munkaközösségünk tagjaitól.

Az életkor és az iskolai végzettség összefüggéseit vizsgálva kitűnik, hogy a bölcsődénket igénybe vevő családok helyzete társadalmilag-gazdaságilag nagyon hasonló. Ez a megnyitás óta így volt, hiszen az első kisgyermek az evangélikus gyülekezet családjai közül került hozzánk. Az évek során ezeknek a családoknak a pozitív tapasztalatai vonzottak hozzánk immár két csoportnyi gyermeket.

Bölcsődénkben nagyon magas az édesanyák foglalkoztatottságának aránya.

4. ábra: A válaszadók munkaerő-piaci aktivitása. n= 29

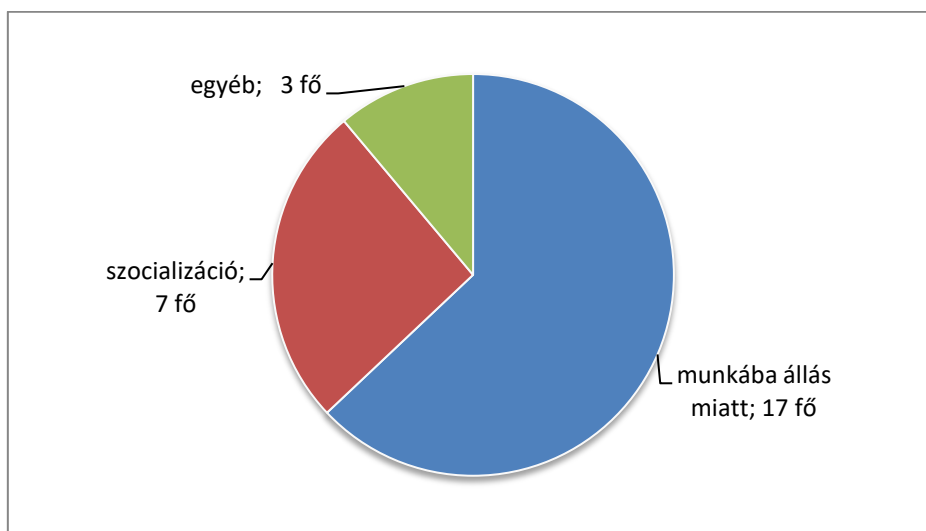

(forrás: saját szerkesztés)

A felmérés eredményéből látszik, hogy a magasan képzett édesanyáknak igényük van arra, hogy másfél-két év otthon töltött kisgyermek-gondozási időszak után visszakerüljenek a munka világába, és magas képzettségüknek köszönhetően helyük is van a munkaerő-piacon. A kisgyermekesek nappali ellátására szolgáló bölcsőde az egyik lehetőség, mely megkönnyíti a kisgyermekes anyák munkaerő-piacra való visszajutását.

A bölcsődei gondoskodás igénybevételének okáról nem volt kötelező nyilatkozni. A 29 családból 27 mégis megtisztelt bizalmával.

5. ábra: A bölcsőde igénybevételének oka. n=27

(forrás: saját szerkesztés)

A válaszadók két harmada jelölt meg munkavállalással kapcsolatos okot. A megfogalmazás a „*munkába kellett állnom*”-tól a „*szerettem volna visszamenni dolgozni...*”-ig terjedt. (2.sz. melléklet)

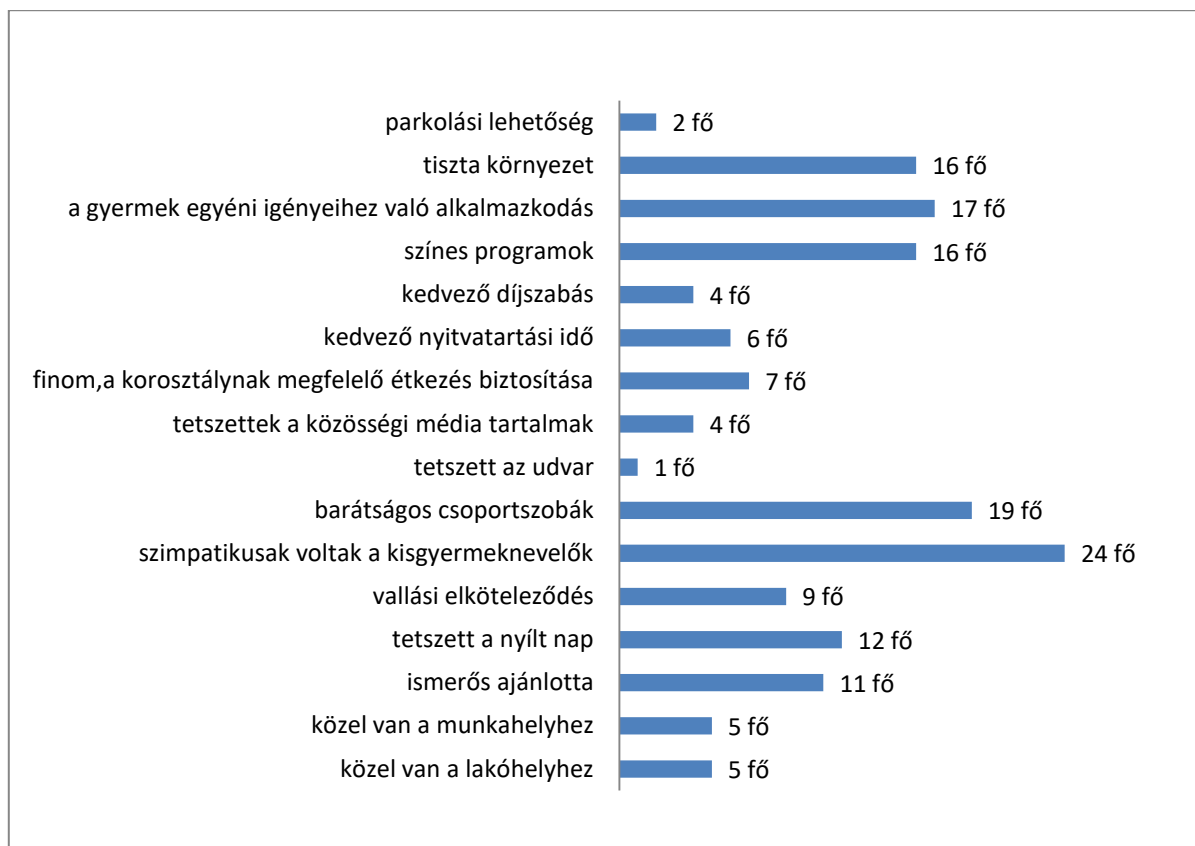
Az 5. ábra „szocializáció” kategóriája azokat a válaszadókat foglalja magában, akik úgy vélték, hogy kisgyermekük már igényelte más kicsinyek társaságát. Az egyéb okok között szerepelt az is, hogy a család hasznosnak találta volna, ha a nagyobb létszámú óvodai csoportba kerülés előtt egy kisebb kortárscsoportban edződik, erősödik a kicsi immunrendszere. Más család esetében az volt fontos szempont, hogy a kisgyermek beszédfejlődését – s ezzel társas kapcsolatainak alakulását - segítheti meg a bölcsőde látogatása. Olyan szülő is volt, aki azért választotta a bölcsődei ellátást, hogy kisgyermeké megtapasztalhassa más felnőttől is a személyes gondoskodást. Ő így segítené elő kisgyermekében a mások iránti bizalom kiépülését, gyermeke alkalmazkodóképességének erősödését. A kérdésre adott válaszok, a szakkifejezések használata azt is jelzi számomra, hogy a hozzánk járó gyermekek szülei laikusként meglehetősen tájékozottak pedagógiai kérdésekben.

3.3. 2. A bölcsődeválasztás motivációi

A családi nevelés elsődlegességének tiszteletben tartása miatt gyűjtöttem össze a Mesebárka Családi Bölcsőde választásának szempontjait. Egy-egy család több indokot is megnevezhetett.

A válaszok megoszlásának aránya jelzi számomra, hogy az intézmény megítélése szempontjából is fontos a szülőknek bevonódási lehetőségeket, közös rendezvényeket kínálni, hiszen a döntés meghozatalában jelentős szerepet játszott a nevelőkkel történő személyes találkozás, a bölcsőde bejárásának lehetősége. Az igazi szakmai szempontok (a szimpatikus kisgyermeknevelők, a barátságos csoportszobák, az egyéni igényekhez való alkalmazkodás, a színes programok, a tiszta környezet, a nyílt nap) kapták a jellemzően magas értékeket. Ehhez az adatsorhoz hozzátartozik az is, hogy 11 családnak ismerős ajánlotta bölcsődénket.

6. ábra: a Mesebárka Családi Bölcsőde választásának szempontjai

(forrás: saját szerkesztés)

A 6. ábra mutatja, hogy a választás szempontjai között meghatározó volt a vallási elköteleződés is. „A gyermekek is mindig izgatottan várják a Manó-hittant. Rendszeresen kapcsolódik vizuális tevékenység is a heti foglalkozáshoz. Ezeknek az eredményét hazavihetik a gyermekek, otthon is tudnak erről beszélgetni a családok. A dalanyagot is el szokták kérni tőlünk a szülők, hogy otthon a gyermekkel együtt tudjanak énekelgetni. Vannak olyan kisgyermekek is, akik már számon tartják az eseményt, és kérdőre vonnak bennünket egy-egy elmaradt Manó-hittan miatt. Ebéd előtt, lefekvés előtt imádkozunk a gyerekekkel. Ezt tavaszra már nagyon szépen megy, akár önállóan is tudják végezni a kicsik. Meg szoktuk kérni a szülőket, hogy akik otthon nem keresztyén szellemiségben nevelik gyermeküket – hiszen hozzánk nemcsak az evangélikus, hanem más felekezetből is érkeznek gyermekek – azok is fogadják el azt a szokást, ahogy mi itt a bölcsődében terelgetjük a gyermekeket, és azt erősítsék bennük.”(1.sz. melléklet) Úgy vélem, ez nem ellentétes a „családi nevelés elsődleges tiszteleté”-nek elvével. Hiszen a családok – tájékozódás és tájékoztatás után - szabad akaratukból választották a mi bölcsődénket.

Volt egy rövid időszak az életünkben, amikor alapító Lelkés Urunk költözése miatt magam tartottam ezeket a foglalkozásokat. Nagyon szerettem ezt a fajta szolgálatot.

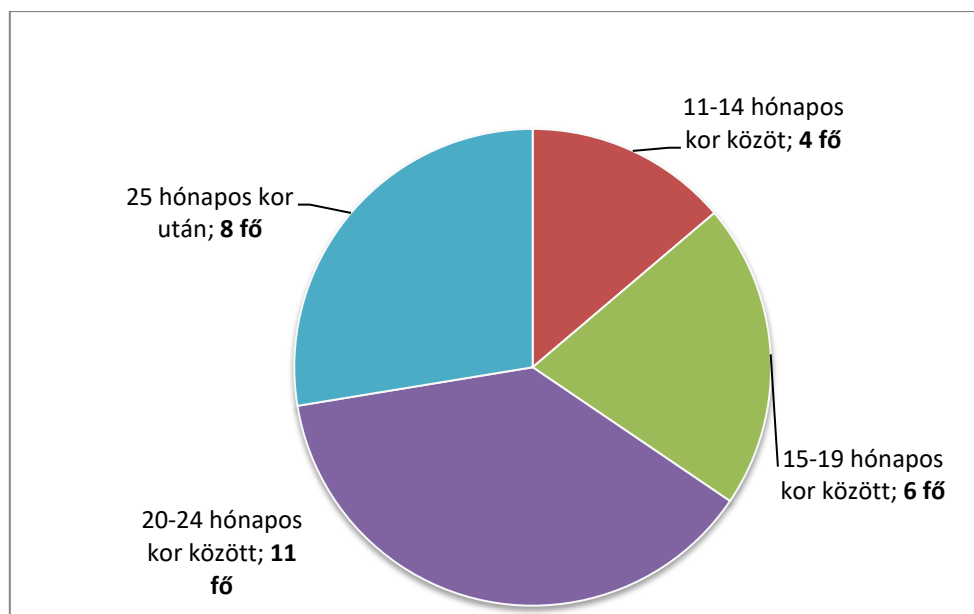
Az udvar, és a parkolási lehetőség csak elenyésző szempont volt a családok számára. Az utóbbi a szülők kényelmét szolgálná, de ők a gyermekeik érdekeit sokkal fontosabbnak tartják. Az udvar barátságosabbá, praktikusabbá tétele erősen fejlesztésre váró terület. Ugyanez vonatkozik a közösségi médiában megjelent tartalmainkra is. Úgy gondoljuk, ezeknek a szerkesztésébe sokkal határozottabban be kell vonódnunk. Ha nem vagyunk könnyen elérhetők, ha nem tesszük transzparenssé a mindennapjainkban zajló munkát, jelentősen csökkenni fog az érdeklődés irántunk.

Néhányan a szempontsorban nem szereplő okot is megneveztek: az idősebb testvér kapcsán megismert kisgyermeknevelőhöz fűződő pozitív tapasztalatokat, a Manó-hittan lehetőségét, illetve a családi bölcsőde-jellegből adódó kiscsoportban történő nevelés-gondozás jelentőségét emelték ki.

Egy szülő jelezte, hogy a korábbi bölcsőde nem volt megfelelő számukra.

Úgy gondolom, a munkánkkal való elégedettséget jelzi, hogy azok a családok, akik az első kisgyermekük nevelését-gondozását ránk bízta, a testvért is hozzánk hozták. Tudomásom szerint egyetlen család van, ahonnan a kisebb testvér – bár munkánkkal a szülők elégedettek voltak - anyagi okokból állami bölcsődébe került.

7. ábra: A gyermek életkora a bölcsőde megkezdésekor. n=29

(forrás: saját szerkesztés)

11 hónaposnál fiatalabb kisgyermeket nem adtak a családok intézményi nevelésbe. A mi bölcsődénkben is jól látható, hogy egy éves kor után fokozatosan emelkedik a bölcsődébe járó kisgyermek száma. Ez egybevág a szakirodalom megállapításaival, mely szerint 15-18 hónapos kor között már a gyermekekben is jelentkezik a társ utáni igény. Amikor a bölcsődeválasztás okáról nyilatkoztak a családok, az egyik jellemző indok épp a gyermekeknél tapasztalt társ utáni vágy volt.

3. 3. 3. A beszoktatással kapcsolatos tapasztalatok

Az Alapelvek közül a biztonság és a stabilitás megteremtése, a fokozatosság megvalósítása különösen a beszoktatással kapcsolatos kérdésekben jelenik meg. Nekünk, kisgyermeknevelőknek is nagy élmény minden évben a beszoktatás időszaka.

Ebben a témakörben azért foglalmaztam meg több kérdést is, mert ez az az időszak a kisgyermek életében, amikor az elvesztettnek hitt biztonságérzetét újra meg tudjuk erősíteni. Egészséges kisgyermek esetében talán ez az első olyan helyzet, ami a hétköznapiakban a megszokottnál nagyobb fizikai és érzelmi terhet róhat a családokra.

A kérdés eredendően nem a család működésének feltárására irányult, a válaszokban mégis megjelent a családnak, mint rendszernek a működése. *„Segítőkész, támogató légkörben került rá sor, így minden résztvevő számára könnyebb volt.” „Nem csak a gyerekekkel, de a szülőkkel is foglalkoztak!” „Pozitív volt számomra, hogy figyeltek, nem csak a gyerek lelkére, hanem a szülőére is.”* (3.sz. melléklet)

Kiemelték a figyelmet, a kisgyermek igényeihez való alkalmazkodást: *„...figyeltek a kislányom igényeire, nem kapkodtak, nem erőltettek semmit. Saját ütemben haladtunk, nem feltétlenül úgy, ahogy a "nagykönyvben" meg van írva. „...könnyen ment, hála a nevelőknek”* (3.sz. melléklet).

A folyamatról kolléganőm beszélt, a vele folytatott interjúban: *„A beszoktatás a szülővel együtt történik... figyeljük a szülőt, hogyan viszonyul a gyerekhez, a gyermek hogyan viszonyul az új környezethez... Érdeklődő-e? Elfogadja-e a kisgyermeknevelő közeledését? Ki tud-e menni a szülő a második-harmadik napon az átadóba egy kicsit. Akkor derül ki, hogy meg tudjuk-e vigasztalni a kicsit, ha elszomorodik? Leül-e a szülő nélkül tízóraizni? És akkor igyekszünk az alap irányelv követésével - de maximálisan a kisgyermek igényeihez igazodva - tovább alakítani a beszoktatás rendjét. Mindig kérjük a szülőt, hogy délután, este beszéljék meg a gyermekkel, hogy mi fog történni másnap a bölcsődében...”* (1.sz. melléklet)

Bár a kérdés megválaszolása nem volt kötelező, mégis 28-an fogalmazták meg tapasztalataikat.

A bölcsődei beszoktatással kapcsolatos negatív gondolatok között néhányan a saját érzéseikről is megnyilatkoztak: „*az elengedés mindig nehéz...*”, „*az első 2 hét nagyon sírós volt.*” Ez természetes, hiszen a bölcsődébe való beszoktatás leválás is egyben, s ez a szülőnek is okozhat érzelmi nehézséget. Egy válasz azonban igazán elgondolkodtatott: „*Nem volt gond a gyerekek részéről. Gondot a felnőttek szoktak okozni, a bölcsi dolgozói, akik túlságosan óvatosak a beszoktatással kapcsolatban, nekem sokszor időhúzásnak tűnik.*” Tisztában vagyok vele, hogy az édesanya ismeri legjobban saját kisgyermekének az igényeit, szükségleteit. Az édesanya végig jelen volt a beszoktatás folyamata alatt, nem jelezte, s mi sem vettük észre, hogy neki más elvárásai lennének. Mi – jelen esetben - egy 11-14 hónapos kisgyermek igényeihez igyekeztünk alkalmazkodni. (3.sz. melléklet)

Az egyik szülő válasza - „*soha semmi*”- távolabb mutat az aktuális kérdés megválaszolásánál.

Egy szülő teljesen hétköznapi okát adta aggódásának: „*Általában aggódom, ha nem vagyok vele.*” Az egyik 20-24 hónapos kisgyermek szülei a kicsi kommunikációs nehézségeitől tartottak. Bár az anyuka gyeden van otthon, ők éppen azért döntöttek a bölcsődei ellátás igénybevétele mellett, mert abban bíztak, hogy a kortársakkal való kapcsolat erősíteni fogja a kisgyermek kommunikációs készségeit. Egy család az esetleg a csoportba kerülő karmolós, harapós kis társtól tartott. A család előzetes félelme nem igazolódott be.

3. 3. 4. Az egyéni szükségletek kielégítése

A koragyermekkori intervenció szemlélet az egyéni bánásmód igényének és kielégítésének figyelembe vételében jelenik meg.

A szülők sem a gyermeki, sem a szülői oldalról nem fogalmaztak meg különösebb egyéni elvárásokat. A szülők igényeihez való alkalmazkodással, a gyermekek betegségeinek, egészségügyi problémáinak kezelésével általában elégedettek. Negatív véleményt egyáltalán nem fogalmaztak meg. Mindössze egy szülő jelezte, hogy jó lenne, ha tájékoztatást kapnának a családok a bölcsődében előforduló betegségről akkor is, ha nem az ő gyermekük az érintett. Ezt egyedi jelenségnél valóban nem szoktuk megtenni, de ha több kisgyermek produkál hasonló tünetet, akkor jelezni szoktunk a családnak. Az elvárás kifejezése azért is fontos számunkra, mert időnként előfordul, hogy náthás, köhögős kisgyermeket hoznak be a csoportba. Olyan is előfordult, hogy a szülő kérte, fokozottabban figyeljünk a kicsire, mert

éjszaka hányt (lázás volt, stb.). Ebben az esetben szakmai véleménykülönbségünk is volt a kollégákkal. Volt, aki úgy vélte, a szülő fizet a gondozásért, tehát bizonyos keretek között toleránsabbak lehetünk, mint azt az állami bölcsődék esetében lehet, ahol 15-20 kisgyermek van egy csoportban. Másnak az volt a véleménye, hogy az egészségvédelem az elsődleges szempont, azt kell minden más érdek elé helyezni. A szülők közül is kiemelték néhányan, hogy fontos a gyermek igényeinek a figyelembe vétele, hogy a kisgyermek biztonságban érezze magát egészségügyi és érzelmi szempontból is.

Három család szeretné, ha lehetőség nyílna speciális egészségügyi ellátások (védőnő, fejlesztéssel foglalkozó szakemberek) bevonására szolgáltatási körünkbe. Meg is nevezik a korai fejlesztés iránti igényüket. Ugyanígy jelezte a kisgyermek megkésett beszédfejlődése miatt aggódó anyuka is, hogy szeretné igénybe venni szakember segítségét. Neki személyes beszélgetés után ajánlottam logopédiai ellátás igénybevételének lehetőségét.

Húsz család fogalmazta meg, hogy mit szeret legjobban bölcsődénkben.

A legtöbben a családi légkört, a békés hangulatot, az otthonos, barátságos környezetet említik. Ez egybeesik a szülői szándékkal, ami miatt a mi bölcsődénkbe adták kisgyermeküket: a kötelező óvodáztatás előtt a kisgyermek meghitt, biztonságot adó körülmények között tudjon tapasztalatot szerezni a közösséghez való alkalmazkodásban. Ha a kisgyermek jól érzi magát a bölcsődében, kevesebb félelemmel készülhet az óvodába lépésre. Könnyebben megszokja az óvoda kötöttebb szabályait, a magasabb gyermeklétszámot.

Sok család emelte ki a munkatársak szeretetteljes, türelmes viselkedését, elismerve szakmai felkészültségüket, elhivatottságukat. A kisgyermeknevelő meghatározó pozitív szerepére utaltak a szülők a beszoktatás és a leginkább szeretett dolog kapcsán is: *„Mit szeret legjobban...?”* „Nem 'mit', hanem 'kit'...”

Többen örömmel fogadják az idényjellegű kreatív foglalkozásokat, az egészséges életmódra nevelést, a tematikus napokat (zöldség-, gyümölcs-, tej-, méznap. (Ezek megrendezése különös körültekintéssel, a szülőkkel való előzetes egyeztetéssel történik.)

A válaszadók kiemelték az elfogadásra, az erkölcsi értékekre nevelést. A bölcsődénkbe történő felvételnek nem feltétele a vallási elköteleződés, de ez a válasz igazán szívmelengető: *„Én nem vagyok nagyon vallásos, de a fiammal ott szeretették meg az imát és az Istennel kapcsolatos dolgokat...”* (3. sz. melléklet)

A válaszoló családok mindegyike ránk bízna többi kisgyermek nevelését-gondozását is. Van olyan családuk, ahonnan három kisgyermek jár hozzánk.

A szülőkkel való kapcsolattartás módja elsősorban a reggeli, délutáni találkozások alkalmával történő beszélgetés, a szülői értekezletek, csoportos beszélgetések. Szükség esetén lehetőség van a „róla- órá”-ra is, de erre még nem volt igény sem a mi részünkről, sem a szülők részéről.

Amire szeretnénk megoldást találni: délutánonként általában egyedül van a kisgyermeknevelő a kicsinyekkel. Nem lehet úgy teljes figyelemmel fordulni a szülő felé, hogy fél szemmel a csoportot kell kísérni. Kora tavasztól késő őszig általában az udvaron tartózkodunk, itt könnyen átlátható a csoport. De télen az lehetne a megnyugtató megoldás, ha az egészséges szülők lábzsákot húzva beléphetnének a csoportszobába, s - igény esetén - a gyermekekkel egy légtérben tudnánk a napi történetekről beszámolni.

A szülők teljes mértékben elégedettek ezzel a rendszerrel, ahogy a bölcsődénk által szervezett, a családokkal közösen átélt programokkal is. Ezekről is beszél kisgyermeknevelő kolléganóm a vele készített interjúban. (Megtalálható a mellékletben.)

Az általános elégedettség mellett több család van, aki a bölcsőde után még elviszi a kisgyermekét különböző fejlesztő-csoportokba. Van, ahonnan – tanácsunkat megfogadva - korai fejlesztésre jár a kisgyermek, ez indokolt és szükséges. Van, akit babaúzásra hordanak vagy ringató foglalkozásra. Azt gondolom, helyes, ha a szülők ilyen és hasonló foglalkozásokon vesznek részt kisgyermekükkel, hiszen ezek jótékony hatása a gyermekek fejlődésére ma már bizonyított tény. Viszont, ha túl sok külön óra tölti ki a család idejét, féltő, hogy az a közösen eltöltött idő rovására megy, melynek a gyermek érzelmi fejlődése láthatja kárát. Az együtt töltött minőségi időre nagy szükségük van a gyermekeknek és a szülőknek is egyaránt. Ezért a külön programokra, melyeket szervezünk a Mesebárában, mindig az egész családot várjuk, testvérekkel, esetleg nagyszülőkkel.

Kolléganóm a közös programok szervezésének nehézségei között említi a változó a szülői aktivitást. *„Volt olyan évünk, amikor minden rendezvényünkön szívesen vettek részt a családok, és volt olyan is – az elmúlt nevelési év – amikor azt érzékeltük, hogy a családok nem igénylik az igyekezetünket.”* (1.sz mellékelt) Indítottunk egy programsorozatot is „Anyák a fedélzeten” címmel (utalásként a „bárka”-ra). Különböző témákban - Montessori-pedagógia, logopédiai előadás a beszédfejlődésről - hívtunk meg szakembereket, kerekasztal-beszélgetéseket tartottunk. Sajnos - érdeklődés hiányában - ezt a programsorozatunkat fel kellett függesztenünk.

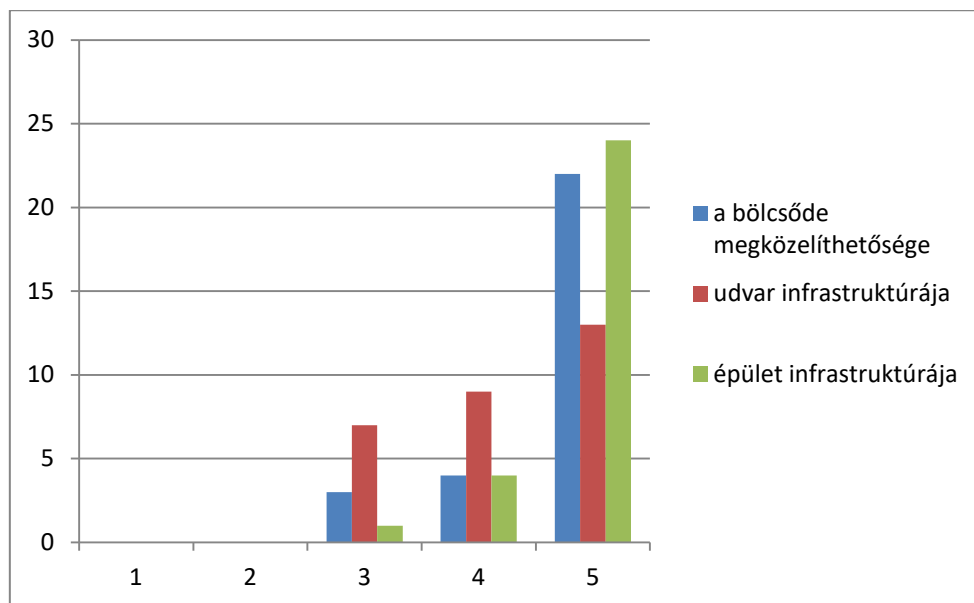
Az erőteljesebb bevonódás lehetőségét a bölcsőde életébe mindössze három család igényelné, de a felkínált javaslatokat - szülői értekezlet, családlátogatás, családi füzet, egyéni beszélgetés (róla-óra) mások is jó ötletnek tartják. Valamennyien 30 év fölöttiek és

felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. A családi füzetet olyan változatban is érdemes lehet megvalósítani, hogy vezetünk egy „mindennapos használat”-nak eleget tevő változatot, majd a bölcsődében töltött utolsó hetek alatt ezt kibővítjük egy gyűjteménnyé, amelyben szerepet kapnak a már megszerzett készségek. Ha ezt a család tovább viszi az óvodába, meg tudja könnyíteni a kisgyermek és az óvónők számára is a megismerkedést és ezzel az óvodai beilleszkedést (Lassú és mtsai, 2012). Bár bölcsődénk kis látogatói között jelenleg nincsen sajátos nevelési igényű kisgyermek, de a tipikus fejlődésű ütemben haladók között is minden gyermek más. Az egy csoportban levő hét kisgyermeknek is össze kellett szokni, meg kellett ismerniük egymást, a körülöttük tevékenykedő felnőtteket. Óvodában még nehezebb a helyzet, hiszen több kisgyermek, több felnőtt van egy csoportban. (Az egyik anyuka meg is jegyezte az óvodába járás első hetei után: „Hát ez nem bölcsi...)

3.3.5. Tárgyi- és személyi feltételek

A bölcsődénkben folyó nevelés minősége első sorban nem anyagi feltételektől függ. A magas színvonalú szakmai munkához azonban elengedhetetlen az udvarunk, az épületünk vonzó külseje, biztonságos működésének garantálása. A gyermekek kompetenciakészletének fejlődését csak változatos, színes játékeszközökkel, programokkal lehet támogatni. A nevelési folyamatot jelentősen megsegíti a jó minőségű tárgyi ellátottság. Ugyanakkor a szükséges fejlesztések irányával kapcsolatban is információhoz jutunk. Ötfokozatú skála segítségével értékelhették a családok bölcsődénk infrastruktúráját. A szempontsor kérdéseit két téma köré csoportosítottam: tárgyi- és személyi feltételek.

8. ábra: A Mesebárka külső adottságai. n= 29

(forrás: saját szerkesztés)

A bölcsőde megközelíthetősége a tavasz óta jelentősen javult. A felújítás nem intézményünk fenntartójának hatáskörébe tartozik, de a szemben levő óvodát látogató családokkal együtt nagy örömeinkre szolgál.

Ugyancsak a tavasszal bővült bölcsődénk hasznos alapterülete. A felújítás során új fürdőszobát is kaptunk. Azt gondolom, a most hozzánk járó kisgyermek jelentősen esztétikusabb, komfortosabb környezetbe érkeznek, mint amennyire ez a korábbi években lehetséges volt.

A legérzékenyebb terület bölcsődénk udvara. Előnyünk, hogy a belvárosban vagyunk, de ez jelentősen leszűkíti az általunk használható szabad területet. A családoknak komolyan mérlegelniük kell, hogy a bölcsőde megválasztásakor melyik szempontot helyezik előtérbe. A méreten – és ebből adódóan – a felszereltségen nem tudunk változtatni. Hiányosságunkat változatosabb programszervezéssel igyekszünk kompenzálni.

A csoportszoba berendezése és a játékok minősége egy-egy válaszadó kivételével teljes elégedettséget mutat. Nagy elismerés ez fenntartónk számára, hiszen működésünk kezdete óta nagy gondot fordított arra mindkét Lelkész Úr, hogy a lehetőségeket a legmesszebbmenőkig kihasználva tudja támogatni az egyházi közösség a bölcsőde működését.

A kisgyermeknevelők munkájáról több kérdés kapcsán is elismerően nyilatkoznak a szülők. Hasonlóan jó véleménnyel vannak a nevelést-gondozást segítő munkájáról is. Összehangolt tevékenységüknek köszönhető – többek között – a szülők számára nagyon kedvező nyitvatartási idő: reggel hét órától kilencig egy szakképzett kisgyermeknevelő dajkával várja összevont csoportban a gyerekeket. 9 és 15 óra között mindkét kisgyermeknevelő a csoportjával van. Délután 3-tól 5-ig a másik nevelő van a kicsikkel. Így amellet, hogy minden kisgyermeknek megvan a saját nevelője, a másikat is ismerik, elfogadják, megtanulnak alkalmazkodni, együttműködni vele is.

A közös törekvések eredménye a bölcsőde tisztaságával, higiénijával való teljes szülői elégedettség is.

Némi ütközés tapasztalható a kommunikációval kapcsolatos kérdésekre megfogalmazott véleményekben. A kommunikáció formáival mindenki elégedett, de a kapott információk mennyiségét néhányan kevesellik. Ugyanakkor – bár erre több lehetőség is volt – nem jelezték, milyen módon igénylik a változást.

A bölcsőde ünnepeiről, különleges alkalmairól is elismerően nyilatkoztak a megkérdezettek.

A bölcsődénk működésével kapcsolatos legbeszédesebb válasz: *„Én mindent nagyon szeretek a Mesebárában”*. Nagy elismerés számunkra, hogy minden család ajánlaná másoknak is kisgyermeknevelő intézményünket.

3.4. Következtetések

A dolgozatom megtervezésekor volt bennem némi bizonytalanság azzal kapcsolatban, hogy 25-30 család véleményéből lehet-e mértékadó következtetéseket levonni. De szakemberként is és édesanyaként is azt gondolom, annak a néhány családnak a világon a legfontosabbról, a kisgyermekéről van szó. Ezért kötelességemnek érzem meghallgatni (elolvasni) minden család megfogalmazott elvárását.

A beérkezett válaszokat elemeztem, az eredményeket összevetettem az előzetes elvárásaimmal, majd levontam a lehetséges következtetéseket.

A szociodemográfiai kérdésekre adott válaszok alapján látszik, hogy bölcsődénk nem az országos tendenciák szerint működik. Az édesanyák életkora magasabb, mint az országos adatok szerinti fő gyermekvállalási kor. Szülői közösségünk kiemelkedően magas képzettséggel rendelkezik. Valószínű, hogy ezzel van összefüggésben az édesanyák magas munkaerő-piaci aktivitása is.

Tapasztalataim szerint a felsőfokú képzettséggel rendelkező szülők tájékozottak és tudatosak a gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekben. Éppen ezért pontosan megfogalmazott igényeik vannak, s erre válaszul magas színvonalú nevelő-gondozó munkát várnak el a kisgyermeknevelő-intézmény dolgozóitól is.

Tudatosságuk az intézmény kiválasztásában mutatkozott meg. Főbb szempontjaik között meghatározó szerepe volt a kisgyermeknevelő személyiségének, az egyéni bánásmód érvényesítésének. Döntésük meghozatalakor a család egészének érdekét szem előtt tartották, de elsődleges volt a kisgyermek biztonságos és stabil körülményeiről való gondoskodás. Ezt a tudatosságot jól tükrözi az egyik édesanya bölcsődeválasztását indokló gondolatsora: „...nincs sok segítségem itthon, jó, ha besegít a társadalom. Szerintem helyes, ha (a gyermek) korán megtanulja, hogy más felnőtt is képes gondját viselni. Az immunrendszer edződik a gyerekcsoportban, ill. megtanul csoportban működni.” Az édesanya megfogalmazta az igényét a társadalmi felelősségvállalásra. Ez a koragyermekkorai nevelés-gondozás lényege: a család és az intézmény közötti együttműködés, a felelősség megosztása a gyermekért, a gyermek fejlődéséért. Mindenkinek azt kell tennie, amire képes: a kisgyermeknevelőnek segítenie kell a szülőt kompetenciáinak erősítésében, az elég jó szülővé válásban (Dávid és mtsai, 2018).

Tájékozottságuk a gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekben megnyilvánul bizonyos szakkifejezések megfelelő használatában, illetve abban is, hogy a bölcsődei ellátáson kívül más fejlesztő programokat is látogatnak kisgyermekükkel. Ha maguk inkább csak érzik, de nem látják a további fejlődéshez szükséges út irányát, kérdeznek, tanácsot kérnek.

Szívesen részt vesznek közös programokon, de a bevonódási lehetőségeket tekintve nincsenek kifejezett igényeik, ötleteik. Ez annak is betudható, hogy több család az első gyermekét hozta hozzánk, így talán még maguk is gyakorlatlanok az intézménybe való szocializáció útján.

A hozzánk járó kisgyermekcsoportok családjai a bölcsődénkben meglévő személyi feltételekkel, a nevelés-gondozás színvonalával maximálisan elégedettek. Az infrastruktúrával kapcsolatos hiányosságokat jelezték, de ezek nem olyan mértékűek, ami negatív irányba befolyásolná a bölcsőde választásában hozott döntésüket.

4. Összefoglalás

Az utóbbi évtizedek során jelentősen felértékelődött a kisgyermek nappali ellátását biztosító intézmények szerepe.

Egyrészt a tapasztalatok megmutatták, hogy a szociokulturális háttérből adódó lemaradások leküzdésének egyetlen lehetséges eszköze a leszakadó rétegek kisgyermekének minél korábbi bevonása a bölcsődei nevelésbe. Másrészt felnőtt egy olyan generáció, amelynek ambíciója van magas szintű szaktudást megszerezni, önállóságra és szakmai karrierre vágyik, ugyanakkor szeretné megélni a szülővé válás örömét is. Az önmegvalósítás folyamatában számukra szintén nagy segítség egy kisgyermeknevelő intézmény.

A kaposvári Mesebárka Evangélikus Családi Bölcsőde szolgáltatásait azok a családok veszik igénybe, akik azt szeretnék, hogy a családban megtapasztalt melegszívű, szeretetteljes gondoskodásról ne kelljen lemondani kisgyermeküknek az után sem, hogy az édesanya visszatér munkahelyére. Azok választanak bennünket, akik kimondottan előnyben részesítik a kisgyermekük számára a kis csoportban biztosított egyéni igényeket figyelembe vevő bánásmódot, a kisgyermeknevelővel kialakítható személyes kapcsolatot.

Ezek a családok tisztában vannak azzal, hogy a kisgyermek jól-létéhez nem elégséges az alapvető fizikai szükségletek kielégítése, ezek mellé meg kell teremteni az érzelmi biztonsághoz szükséges feltételeket is. Ezt csak úgy lehet elérni, ha a család és az intézmény kölcsönösen ismeri és elismeri, kölcsönösen támogatja egymás szokásrendszerét.

A magas színvonalú bölcsődei szolgáltatás mindenkinek jó. A szülőnek azért, mert visszatérhet a munkaerő-piacra, vagy elakadása esetén tanácsot, útmutatást kap, hogy még inkább segíthesse kisgyermekének fejlődését.

A kisgyermeknek azért jó bölcsődésnek lenni, mert azok a felnőttek, akik ott vele vannak, egész nap a legnagyobb türelemmel, szeretettel és a legjobb szaktudásuk szerint szolgálják – a szó legnemesebb értelmében – az ő igényeit. A bölcsődei nevelésben nincsenek „követelmények”. Az adaptív nevelés alkalmazása elősegíti a kisgyermek – és ezzel szoros együttműködésben – a családok jó vagy még jobb létét.

A gyakran idézett gondolat, mely szerint boldog gyermeket csak boldog anyuka tud nevelni, igaz a „hivatásos” kisgyermeknevelőkre is. Az igény- és elégedettségmérés eredménye biztosította nevelői közösségünket a szülők bizalmáról. Ez pedig megerősít bennünket utunkon.

Ha a család és a kisgyermek jó érzéseket – befogadás, elfogadás, bátorítás – tapasztal meg az első intézménnyel való találkozása során az életében, az pozitívan fogja befolyásolni egész további életútját. Ez megalapozhatja az élethosszig tartó tanulás iránti motivációját, s ezzel egy sikeres élet beteljesítését.

"Az, hogy gyermekünk milyen képességeket kapott, nem szégyen, s nem dicsőség. Az örök tarka tulajdonságaiból húzta ki az élet lottója. Gyermekeinket tehát úgy kell tekinteni, mint az emberi jövő ránk eső hányadát; kis testeket, akikben a jóakarat állandó, csendes sugárzásával kell a lehetőség csírázását támogatni..." (Németh László)

Partnerség és közösség
a Mesebárka Evangélikus Családi Bölcsődében
Hadnagyiné Erdélyi Dorottya
Csecsemő- és kisgyermeknevelő alapképzési szak, levelező

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem,
Kaposvári Campus,
Neveléstudományi Intézet,
Gyermeknevelési Tanszék

Belső témavezető: Fináncz Judit

Tartalmi kivonat

Az utóbbi évtizedek gazdasági, szociológiai kutatásai megmutatták, hogy szignifikáns összefüggés van a szociokulturális háttér és a gyenge tanulmányi eredmény között. Az iskolázatlanság miatt folyamatosan újratermelődik egy – képzettség hiányában – munkanélkülivé váló fiatal réteg, amelynek az ellátására az egész társadalomnak össze kellene fogni, de az erre képtelen. Ennek az újratermelődésnek a megállításában a kora gyermekkori intervenciók ellátás jelenthet megoldást, mert az lehetővé teszi azoknak a kompetenciáknak a megszerzését, amelyek segítségével képessé válunk az egész életen át tartó tanulásra, az alkalmazkodásra.

Az egyéni fejlődési eltérések, a kisgyermekkori lemaradások leküzdésében elsődleges szerepe van a három év alatti gyermekek számára napközbeni ellátást nyújtó bölcsődéknek. Az ezekben az intézményekben dolgozó szakemberek feladata is átalakult: a kisgyermekek nevelése mellett szakmai kompetenciáik szélesedése lehetővé teszi, hogy edukációs tevékenységükkel, tanácsaikkal segítsék az egész családnak mint rendszernek a működését.

A dolgozat egy szülői igény- és elégedettségmérés, munkatársi interjú segítségével vizsgálja a kaposvári Mesebárka Evangélikus Családi Bölcsőde szolgáltatásait igénybevevők körében a család és az intézmény együttműködését.

A dolgozat készítőjének előzetes feltevése volt, hogy a szülők iskolázottsága összefüggést mutat a gyermek nevelésével kapcsolatos tudatossággal, az elvárások nivójával.

A kérdések a családok demográfiai jellemzőire, a bölcsődeválasztás okaira és szempontjaira, valamint a szülői elvárások és a gyermeki szükségletek figyelembe vételére való elégedettségre fókuszáltak.

Az eredményekből megállapítható, hogy a Mesebárka Bölcsőde szolgáltatásait jellemzően magasan képzett szülők veszik igénybe. Az intézmény kiválasztásakor elsődleges szempont a kisgyermek egyéni szükségleteinek figyelembe vétele volt. A családok az intézmény szakmai munkájával maximálisan elégedettek, de mellette a kisgyermekek rendszeresen részt vesznek egyéb fejlesztő foglalkozásokon is. Ez bizonyítékul szolgálhat arra a feltevésre, hogy a magasan kvalifikált szülők tájékozottak a gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekben. Tisztában vannak azzal, hogy a koragyermekkori nevelés befolyásolja a későbbiekben bejárható életutat. Épp ezért gyermekük nevelésének eszközeit tudatosan választják meg.

A vizsgálat eredményét mind a munkatársi közösség, mind a Fenntartó számára hozzáférhetővé tesszük, hogy a magas minőségű munkához, illetve a gyengeségek korrigálásához motivációul szolgálhasson.

Irodalomjegyzék

Egyensúly Intézet (2021): *Hogyan legyünk okos nemzet?* Budapest

Letöltve: 2024.09.13.

https://egyensulyintezet.hu/wp-content/uploads/2021/08/ei_tanulmany_oktatas_.pdf

A Bizottság Közleménye (2011): *Koragyermekkori nevelés és gondozás: hogy minden gyermek szilárdan megalapozhassa jövőjét.*

Letöltve: 2024.06.17

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52011DC0066>

A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2021). Magyar Bölcsődék Egyesülete.

Aggné Pirka V., Mikonya G., Mészárosné Darvai S., Szarka E. (2014): *Kora gyermekkori nevelés- és családtörténet.* Budapest: ELTE Tanító- és Óvóképző Kar.

Barber, M., & Mourshed, M. (2007). *Mi áll a világ legsikeresebb iskolai rendszerei teljesítményének hátterében?* McKinsey&Company.

Bencsikné Molnár R. (2019): A bölcsőde és a család kapcsolata. Hogyan vélekednek a szülők a bölcsődéről? In.: Dr. Koncz István-Szova Ilona (szerk.): *PEME XIX. PhD – Konferencia.* Budapest: Professzorok az Európai Magyarorszáért Egyesület, 26-37. o.

Berta F., Farkas M., Pattermann K., Regös J., Szilvási L., Tölgyesi, K. (2009): *Szülők. Módszertani Kézikönyv II. kötet.* Budapest: Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet.

Blaskó Zs. (2011): *Hároméves kor alatt mindenképpen megsínyli?* Interjú kutatás kisgyermekes anyák körében

Letöltve: 2024.09.05.

<https://www.demografia.hu/hu/letoltes/kiadvanyok/Szerepvaltozasok/156-170Blasko.pdf>

Dávid M., Nyitrai Á., Podráczky J. (2018): *A pedagógiai tanácsadás szerepe a kora gyermekkori intervencióban.* Módszertani kézikönyv. Budapest: Családbarát Ország Nonprofit Közhasznú Kft.

Esping-Andersen, G. (2013): *Investing in Early Childhood. In A. Buchanan és A. Rotkirch, Fertility rates and population decline*

Letöltve: 2024.08.15.

https://doi.org/10.1057/9781137030399_17

F. Lassú Zs., Podráczky J., Glauber A., Perlusz A., Marton, E. (2012): Nemzetközi kutatások a szülői részvétel hatásáról. In Podráczky (szerk.): *Szövetségben. Tanulmányok a család és az intézményes nevelés kapcsolatáról.* Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 13-42. o.

Falus I. (2004): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe.* Budapest: Műszaki Könyvkiadó Kft.

Fazekas K., Köllő J., Varga J. (2008): *Zöld könyv. A magyar közoktatás megújításáért.* Budapest: ECOSTAT.

Fűrész T., Fail Á. (2018): *Anya vagy bölcsőde? Anya és bölcsőde!* KAPOCS. Kopp Mária Intézet a népesedésért és a családokért (KINCS) szakmai folyóirata, 27-31. o.

Hornyák M. (2002): *A 150 éve alapított első hazai (pesti) bölcsőde.* Őrláng Füzetek 5. Martonvásár: Barnaföldi Gábor Archivum.

Lou, Y., Héту, S., Lohrenz, T., Hula, A., Dayan, P., Ramey, S. L., Sonier-Nettó, L., Lisinski, J., LaConte, S., Nolte, T., Fonagy, P., Rahmani, E., Montague, P. R., Ramey, C. (2018): *Early childhood investment impacts social decision-making four decades later*

Letöltve: 2024.10.15.

<https://doi.org/10.1038/s41467-018-07138-5>

Makay Zs. (2011.): *A magyarországi bölcsődék működésének néhány jellemzője.*

Letöltve: 2024.07.22.

<https://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/view/475/573>

Makay Zs. (2018): Családtámogatás, női munkavállalás. In Monostori J., Őri P., Spéder Zs., Demográfiai Portré 2018. *Jelentés a magyar népesség helyzetéről.* Budapest: KSH Népeségstudományi Kutatóintézet, 83-102. o.

Máté Olga, Képviselői Információs Szolgálat. (2021): *Gyermekgarancia.*

Letöltve: 2024.10.12.

https://www.parlament.hu/documents/10181/39233854/Infojegyzet_2021_31_Gyermekgarancia.pdf

Matias S. (2019): *Comparison of the U.S. and Finland's Educational Systems on Students' Academic Achievement*

Letöltve: 2024. 09.05.

https://digitalcommons.csumb.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1684&context=caps_thes_all

Nyitrai Á. (2015): Pedagógiai szemléletmód a bölcsődei nevelésben-gondozásban. In Podráczky J. (szerk.): *Szemelvények a kisgyermeknevelés köréből I.* Kaposvár: Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar. 35-56. o.

Nyitrai Á. (2020): *A gondozás-neveléstől a nevelés-gondozásig: kisgyermeknevelési koncepciók változásai a szakemberképzésben és a bölcsődei munkában.* Gyermeknevelés 8. évf., 1., 15- 26. o.

Dr. Nyitrai Á., Murányi B., Szurominé Balogh M. (2022): *Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard napközbeni kisgyermekellátási szolgáltatások.* Budapest: Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft.

Podráczky J. (2015): A kisgyermeknevelés jelentősége, helyzete és perspektívái. In Podráczky J. (szerk.): *Szemelvények a kisgyermeknevelés köréből I.* Kaposvár: Kaposvári Egyetem. 57-81. o.

Slot, P. L. (2014): *Early Childhood Education and Care in the Netherlands*

Letöltve: 2024.07.22.

<https://expertisecentrumkinderopvang.nl/images/bronnen/slot-2014-early-childhood-education-and-care-in-the-netherlands.pdf>

Szántó T. G. (1984): Csengery Antal. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Vajda G., Korintus M. (2002): *A személyes gondoskodást nyújtó ellátások keresletének, kínálatának és igénybevételeinek felmérése*. Kapocs. A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet folyóirata, 6-18. o.

Letöltve: 2024.08.30.

<https://www.kapocsfolyoirat.hu/kapocs/archives/2002-1-2-2.pdf>

The Rome Declaration (2017)

Letöltve: 2024. 08.31.

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration/pdf>

Steigervald K. (2024): *Generációk harca - Hogyan értsük meg egymást?* Budapest: Partvonal Kiadó

Ábrák és táblázatok jegyzéke

1. táblázat: A bölcsődei férőhelyek alakulása 1980-2000 között (6. old.)
1. ábra: A három év alatti kisgyermek gondozásában résztvevők köre (6. old.)
2. ábra: A válaszadók életkora. (21. old.)
3. ábra: A válaszadók iskolai végzettsége. (22. old.)
4. ábra: A válaszadók munkaerő-piaci aktivitása. (23. old.)
5. ábra: A bölcsőde igénybevételeinek oka. (23. old.)
6. ábra: a Mesebárka Családi Bölcsőde választásának szempontjai (25. old.)
7. ábra: A gyermek életkora a bölcsőde megkezdésekor. (26. old.)
8. ábra: A Mesebárka külső adottságai. (32. old.)

Mellékletek

1. számú

Interjú

Az Mesebárka Evangélikus Családi Bölcsőde vezetőjével, Pappné Ludván Andreával készült.

Rövid bemutatkozást szeretnék kérni.

Andrea: Ludván Andrea vagyok, a megnyitás óta dolgozom az Evangélikus Mesebárka Családi Bölcsődében. Apai ágon a felmenőim evangélikus lelkészek és tanítók voltak. A tágabb családban is sok pedagógus van. A testvérem is középiskolai tanár, szóval mondhatom azt, hogy genetikailag kódolva volt bennem, hogy gyermekekkel fogok foglalkozni. Középiskolásként már nem volt bennem kérdés, hogy ezt a hivatást válasszam. Hiszen ez az az intézmény, ahová a kisgyermek először bekerül, ahol először nagyon sok mindent kell megtanulnia: ahol először kell alkalmazkodni a többiekhez. Az első szocializációs közeg, a család után.

Milyen képesítéssel rendelkezel?

Andrea: Egészségügyi szakiskolát végeztem. A középiskola elvégzése után volt lehetőség, hogy szakosító tanfolyamon vehessek részt. A kórházi dolgozók egy osztályban voltak és a bölcsődékben dolgozóknak is. Az alapképzés után így képezték minket tovább. Így helyezkedtem el bölcsődében. A kaposvári Petőfi utcai bölcsődében kezdtem dolgozni 18 évesen. Kis időre hagytam csak el ezt a pályát.

Akkor kb. 25-30 éve vagy kisgyermeknevelő?

Andrea: Igen. (Közben elmosolyodik.)

Korábbi magánbeszélgetéseink során említetted, hogy a Mesebárka Bölcsőde megnyitásánál nagy szerepet vállaltál. A bölcsőde a Kaposvári Evangélikus Egyházközség javaslatára, szorgalmazására jött létre. Anno a Pongrácz-házaspár álmodta meg ezt az intézményt. Hogyan kerültél ide? Felkértek? Megpályáztad?

Andrea: A Pongrácz-házaspár első gyermeke hozzám járt a Nemzetőr sori bölcsődébe. Édesapám evangélikus vallású. Sokszor kísértem el Istentiszteletre, és innen van az ismeretség a lelkész házaspárral.

Én már akkor említettem, hogy „de szeretnék egy evangélikus egyházi bölcsődében dolgozni, nyissanak egy bölcsődét”. Akkor még azt mondták: „Hú de messze van még az!”. Ez a messze elég hamar eljött, és én akkor jeleztem, hogy szívesen dolgoznék egyházi családi bölcsődében. Amikor minden feltétel adott volt a bölcsőde létrehozására, felkértek, hogy

dolgozzam velük. Először még egy csoporttal, 7 kisgyermekkel és rajtam kívül még egy segítővel. Hamarosan megnyílt a második csoport is.

A családok, akik először jöttek - lassan 5 éve - ők maguk is evangélikusok voltak? Vagy hogyan találtak rá erre a bölcsődére?

Andrea: Az első csoport gyermekei a lelkész házaspár szervezésében kerültek ide, az ő hirdetésük során, a többség az evangélikus gyülekezetből. De hamar híre ment, hogy ez egy jó kis családi bölcsőde, és a második csoport - rá fél évre - telt házzal nyílt meg. És azóta is folyamatosan telt házzal működünk.

Hogy érted, hogy „hamar ment a híre”? Reklámmal, tv-ben, rádióban, vagy...?

Andrea: Nem kellett a médián keresztül hirdetni. Ha készült a lelkészekkel riport, akkor mindig megemlítették a bölcsődét... De tulajdonképpen a szülők egymásnak adták a jó hírünket játszótéren, baba-mama programokon, és így száll családról családra a mai napig. Célzott hirdetésre nem volt szükség.

Akkor ez azt jelenti, hogy a kezdetektől fogva a családokkal, szülőkkel jó kapcsolatot tudatok kiépíteni?

Andrea: Én az elején nagyon féltem a szülőktől, mert hogy ez egy családi bölcsi, fizetős, és majd ők szeretnék megmondani, mit, hogyan csináljak. De a Jó Isten mellettünk volt, és az elejétől fogva nagyon kedves szülőink voltak. Az első kis csapat gyermekei egy hang nélkül beszoktak. Én még ilyent a pályám során nem is tapasztaltam! Kérdeztek is, el is fogadták a tanácsaimat. Nagy pozitív lökést adott, hogy az első szülői csapat, mint az álom, olyan volt. Reggelente, délutánonként mindig volt idő megbeszélni a gyermek egyéni kis nyugét-baját. Aludt-nem aludt, evett-nem evett.

Tartunk szülői értekezleteket, csoportos beszélgetéseket, de én sokkal többre becsülöm, többre értékelem a személyes beszélgetéseket a szülővel... hogy merjen kérdezni! A szülőkkel való kommunikáció évről évre egyre nehezebb, nagyon kell figyelni, hogy az ember mit mond, hogyan mondja, milyen hangsúllyal... És ezt tényleg csak akkor lehet, ha látom a másik arcán, hogyan reagál... Elfogadja... vagy nem annyira... esetleg még finomabban... vagy most ennyi információ elég... Szóval óvatosan kell beszélni a szülőkkel. De mindig őszintén.

Akkor itt a bölcsődében az elsődleges szülőkkel való kapcsolattartási forma a reggeli, délutáni személyes beszélgetések?

Andrea: Igen. De minden évben elmondjuk szülői értekezleten, hogy van lehetőség a „róla-óra”-ra, ami egyfajta fogadóóra. Ha kérdés, gond merül fel a kisgyermekkel kapcsolatban, leülünk, megbeszéljük - a szülők és a kisgyermeknevelő. De erre a lehetőségre még nem volt

igény, se a mi részünkről, se a szülők részéről. Amilyen napi kérdések felmerülnek, azok beleférnek a napi kommunikációba.

A szülői értekezletet említetted. Milyen gyakorisággal tartotok szülői értekezletet?

Andrea: Egy évben 3 szülői értekezletet tartunk - a szakmai iránymutatást követve. Az elsőt a bölcsődébe érkező új gyermekek szüleinek. Ekkor részletesen elmondjuk a beszoktatás menetét, a bölcsőde szabály- és szokásrendszerét. Megismertetjük a szülőket a házirenddel, amit a faliújságon is bármikor megtekinthetnek: hogyan zajlik a napirend, milyen programok vannak az évben.

A másodikat nem mint szülői értekezletet szoktuk megtartani, inkább szülőcsoportos beszélgetésként. Mind a két kisgyermeknevelő elmondja a beszoktatás során szerzett tapasztalatokat a saját csoportjába járó gyermekek szüleinek. Ez az alkalom lehetőséget ad egy kötetlenebb beszélgetésre az elkövetkezendő időszakról. Itt a szülők is megoszthatják egymással örömeiket vagy éppen aggodalmaikat. A harmadik szülői értekezletet az óvodába menetel előtt szoktuk tartani. Sok a szülők felé áramló információ, amit innen-onnan hallanak, akár nem szavahihető portálokról... ilyenkor szoktunk beszélgetni az óvodaérettségről, az önállóságról, az óvodába illeszkedésről. Te, mint volt óvodapedagógus szavahihetően tudsz a szülőknek segíteni, kérdéseikre választ adni, hogy mire is van ahhoz szükség, hogy a kisgyermekek az óvodában is úgymond, megállják a helyüket. Sarkalatos pont a szobatisztaság, de igazából az önállóságra nevelés az, amiben a szülőknek sokat kell fejlődniük, hogy ne csináljanak meg mindent a gyermek helyett.

Mit tartasz fontosnak a munkád során?

Andrea: Nagyon fontosnak tartom, hogy ebben a rohanó világban lelassítsuk a gyerekek körüli pörgést. A szakmai iránymutatásban az áll, hogy „a gyermek nem várhat”. Ennek a tételnek most még nagyobb jelentősége van, mint régen. Igenis meg kell tanítani „vár”-ni a gyerekeket, hiszen az óvodában és majd az iskolában is nagyon sokat kell „türelmesen” várni. Meg kell várni, amíg mindenki megeszi az ebédet, amíg mindenki felöltözik, amíg mindenki felébred, amíg mindenki elkészül... Itt van is némi nehézség ütközés az „egyéni szabottság”, lásd „egyéni igények”, „saját fejlődési ütem” és a „mindenki” jelentése között. Meg kell tanulni várakozni méltatlankodás nélkül, elfogadni, hogy mindenkinek más az egyéni tempója, és ezt a mi bölcsődénkben tudjuk is tolerálni. Valószínű, hogy egy 20 fős csoportban ez kevésbé sikerülne. És nincs rá mód az óvodában se, különösen nincs az iskolában! És már itt a bölcsődében is apróságokban is már a türelemre, a várakozásra (késleltetett vágykielégítés) nevelünk, hiszen manapság mindent gyorsan, hamar megkapunk, minden azonnal a miénk lehet. Egy család életében minden a kisgyermek körül forog, és ez rendben is

van így, de mihelyt bekerül egy közösségbe, ott nem mindig az van, amit ő akar. A türelem nagyon fontos. Az egocentrikusság - főleg az ő korukban - nagyon jellemző. De a szocializáció része, a „nem csak én vagyok”-tudat megtapasztalása. Mert ha a bölcsődében ezt nem tanulja meg, akkor az óvodában (és később is) nagyon sok kudarc fogja érni. Több értékes időt kell tölteni a gyerekekkel. Nekünk kell ablakot nyitni a világra, vizuális technikákkal, énekekkel, mesékkel. A „kérem”-et, a „köszönöm”-öt, hogy megvárjuk egymást, hogy figyelünk egymásra, itt tanulják meg a közösségben, mert otthon erre már nincs idő, vagy ez már nem fontos....

Milyen programok vannak a bölcsődében, amelyeken a szülők is részt vehetnek?

Andrea: Nyílt nap, amikor először találkozunk a gyermekkel, a szülőkkel, amikor kötetlenül ismerkedhetünk egymással. Kérdezhetnek a bölcsődei életéről, körülnézhetnek, találkozhatnak a dolgozókkal, beszélgetünk a napi rendről, a nevelési elveinkről. Mi nem járunk családlátogatásra, de itt kötetlenül tudunk beszélgetni a szülőkkel a család szokásrendjéről, illetve a beszoktatáskor szoktunk információt kapni a gyermekekről. Egyéb programunk még a novemberben megrendezett Márton-napi lámpás felvonulás. Advent első vasárnapjának előestéjén szoktuk a Berzsenyi parkban megszervezni a város bölcsődéseinek az adventi gyertyagyújtást. Énekelünk, Lelkész Úr áldást ad a jelenlevőkre, alpolgármester úr köszönti a résztvevőket. Most már 3. éve ünnepeljük együtt a „kaposvári bölcsődések adventi gyertyagyújtása”-t. Kicsit még inaktívak a város többi bölcsődéjének munkatársai, szülői, de mi bízunk benne, hogy hagyományra tudjuk majd tenni ezt a szép ünnepet.

Nálunk is változó a szülői aktivitás a programokon való részvételben. Volt olyan évünk, amikor minden rendezvényünkön szívesen vettek részt a családok, és volt olyan is – pl. a tavalyi év – amikor azt éreztük, hogy nem igénylik az erőfeszítéseinket. Indítottunk egy programsorozatot is „Anyák a fedélzeten címmel” (utalásként a „bárká”-ra), ahova különböző témákban hívtunk meg szakembereket, s ők tartottak kerekasztal-beszélgetéseket. Volt szó a Montessori-pedagógiáról, logopédus tartott előadást a beszédfejlődésről, de sajnos - érdeklődés hiányában - ezt a programsorozatunkat fel kellett függesztenünk.

Mennyire fogadják el a szülők, ha valami elmaradást, beilleszkedési problémát vesztek észre, s azt jelzik is nekik?

Andrea: Ez egy kényes kérdés, mert a szülők zöme azt gondolja, hogy az ő gyermeke a legszebb, a legjobb, a legtökéletesebb, s ez – természetesen - így is van. Nagyon körültekintően kell ezt a témát felhozni a szülőknek. Ezért is szeretem a személyes megbeszéléseket. Mert látjuk a mimikából, a visszajelzésekből, hogy a szülő „vevő”-e arra, amit mi mondani szeretnénk. Én úgy szoktam kezdeni, hogy ez és ez történt a bölcsődében,

otthon is tapasztaltak-e már ilyent. Észrevették-e a lábujjhegyen járást? Szokott-e a kicsi a nagyobb testvérrel bunyózni, vagy esetleg ráüt-e a szülőre? Hogyan kezelik otthon, ha mondanak valamit a gyermeknek, de ő nem fogadja el, nem fogad szót? A válaszból már lehet tudni, hogy lehet-e tovább folytatni a beszélgetést, vagy esetleg kínosan érzi magát szülő. Ha a szülő nyitott a problémára, akkor lehet tanácsot adni. Vannak dolgok, események, amelyekről feltétlenül beszélni kell. Ilyen pl. a harapás, vagy ha kárt tesz a gyermek valamelyik társában. Változó, hogy ki az, aki elfogadja a negatív észrevételt. Kevés, aki elfogadja, és tanácsot kér. Volt egy kisgyerek, akinek korai fejlesztésre lett volna szüksége. Sokat gondolkodtunk, hogyan jelezzünk az amúgy is zárkózott anyuka felé. De pozitívan csalódtunk. Az anyuka nyitott volt, és elfogadta a tanácsokat. Tudtunk szakembert javasolni, és így időben megkezdődhetett ennek a kisgyermeknek a fejlesztése, amiért nagyon hálásak is voltak a szülők. Nekünk nagyon kell vigyáznunk arra, hogy rossz hír ne menjen ki a bölcsődéről - még ha segítő szándékkal is tesszük azt, amit. Hiszen, mint említettem, a bölcsődébe járó gyerekek szüleinek nagy része egy másik szülőtől hallott a bölcsődéről, és ez nekünk nagyon pozitív érzés. Egyre ritkább az a szituáció, amikor a szülő jelzi, hogy valami gond van, adjunk tanácsot, hogyan tudnánk megoldani.

Kicsit elkanyarodtunk a programoktól, mert a kötetlen beszélgetés egyik hátulütője, hogy a kérdés kérdést szül. Bár a fent elhangzottak is szorosan kapcsolódnak a témánkhoz, ezért is beszéltünk róla. Szóval milyen programon tudnak még a szülők részt venni?

Andrea: Évente egyszer szoktunk tavasz tájékán kirándulást szervezni. Örömmel szoktak jönni a szülők. A gyakori egyházi programok közül kimondottan invitáljuk a szülőket a Családi Istentiszteletekre. Ezeken zenés, rövidített, gyerekeknek szóló igehirdetés van. Változó, hogy mennyien vesznek részt ezen a programon. Most már hagyománnyá vált a bölcsődei ballagás, ahol szintén Istentisztelet keretében búcsúznak el az óvodába menő gyermekektől. Ezen a napon tartjuk a templomkertben a családi napunkat. Ahol arcfestéssel, csillámtetkóval, légvárral, vetélkedőkkel, eszem-iszommal kedveskedünk a családoknak. Amikor egy kisgyermek elköszön a bölcsődétől, az utolsó napon egy kis emléktárgyat szoktunk adni neki. Ez mindig valamilyen vallási témájú mesekönyv, amelybe egy fényképválogatást teszünk a kisgyermek bölcsődés éveiből.

Hogyan szoktad a szülőket informálni az eseményekről, programokról, egyéb dolgokról?

Andrea: Elsősorban személyesen szeretem az információkat átadni a szülőknek, de ezen felül van egy zárt facebook csoportunk. Erre az oldalra a programok során készült fényképeket töltünk fel, melyeket nem lehet nyilvánosan megosztani. Lementeni le tudják a szülők a családi fotóalbum számára, de nyilvánosan nem oszthatják meg. Illetve, ha van valami extra

információ (pl. szünetek), vagy valami kéréssel fordulunk a szülők felé, azt szoktuk még ide kiírni. A nyilvános facebook oldalunkra a nagyobb eseményeket szoktuk kirakni, ill. ezen keresztül is fogadunk megkereséseket. Ezen az oldalon minden nyilvános információ megtalálható a bölcsődénkről. Ezen felül még van faliújság is az átadóban, amire a heti étrendet tesszük ki, kifüggesztjük a házirendet is, a nyári zárás időpontját, a dolgozók névsorát, a nyitvatartási időt és olyan programokat, amelyekkel a családokat hívogatjuk a templomba.

Hogyan veszik fel a családok először a kapcsolatot a bölcsődével?

Andrea: Elsősorban telefonon vagy e-mailben fordulnak hozzánk. Hallottak rólunk, látták a nyilvános oldalunkat. (Az esetek többségében valaki mástól, már idejárt családoktól hallottak a bölcsődénkről). Minden megkeresésre válaszolunk. Szorgalmazzuk, hogy jöjjenek be, nézzenek körül. találkozzunk személyesen. Ha valaki úgy gondolja, hogy hozzánk szeretné hozni a gyermekét, akkor kitölti a felvételi kérelmi nyomtatványt.

Érintőlegesen már beszéltünk a beszoktatásról, de légy szíves, mondd el, hogyan működik ez a Mesebárka bölcsődében!

Andrea: - A beszoktatás a szülővel együtt történik. A szülőértekezleten is elmondjuk a szülőknek a beszoktatás rendjét. Az első nap a délelőtti együtt tölti el a szülő a gyerekével 9-11 óráig. Mi figyeljük a szülőt, hogyan viszonyul a gyerekhez, a gyermek hogyan viszonyul az új környezethez, és ez alapján folytatjuk a beszoktatást. Érdeklődő-e a gyermek, elfogadja-e a kisgyermeknevelő közeledését? Ki tud-e menni a szülő a második-harmadik napon az átadóba egy kicsit. Akkor derül ki, hogy meg tudjuk-e vigasztalni a kicsit, ha elszomorodik, vagy sem. Leül-e a szülő nélkül tízórazni vagy sem? És akkor igyekszünk az alap irányelv követésével - de maximálisan a kisgyermek igényeihez igazodva - tovább alakítani a beszoktatás rendjét. Először kis időre megy ki a szülő, aztán ebédel a gyermek - jó esetben a szülő nélkül. A második héten kezdjük meg a délutáni napirendhez való szoktatást. Alvás, uzsonna. Először alvás után jön a szülő, aztán uzsonna után, és próbáljuk egyre jobban kitolni az időt, melyet a kisgyermek a bölcsődében tölt. Mindig kérjük a szülőt, hogy délután, este beszéljék meg a gyermekkel, hogy mi fog történni másnap a bölcsődében. A gyermeket soha nem csapjuk be. Mindig el kell köszönni, mindig el kell mondani, hova megyek, mikor jövök. Inkább a szülő várjon az átadóban, mint a kisgyermeket csalódás vagy rossz tapasztalat érje, ha nincs ott időben a szülő.

Végül egy utolsó kérdésem maradt. Az egyházi, vallásos nevelést hogyan valósítjátok meg itt a bölcsődében?

Andrea: Igyekszünk keresztyén szellemben, türelemmel, szeretettel nevelni-gondozni a ránk bízott gyerekeket. Tájékoztatjuk a szülőket – bár a jelentkezéskor is, de legkésőbb a beiratkozáskor már tisztában vannak vele, hogy mivel bölcsődénk egyházi intézmény - hetente egyszer az evangélikus lelkész asszony „Manó-hittant” tart a gyermekeknek. Ezeken az alkalmakon játékos formában, énekekkel, bábozással egy-egy bibliai történettel ismerteti meg a gyerekeket. A gyerekek mindig izgatottan, nagy szeretettel várják ezeket az alkalmakat. Mindig kapcsolódik egy vizuális tevékenység is a napi hittani foglalkozáshoz, ezeknek az eredményét hazavihetik a gyermekek, és otthon is tudnak erről beszélgetni a családok. Vannak olyan kisgyermekek is, akik már számon tartják az eseményt, és kérdőre vonnak bennünket egy-egy elmaradt Manó-hittanért. Szokták kérni tőlünk a dalanyagot is a szülők, hogy otthon a gyermekkel együtt tudjanak énekelgetni. Ebéd előtt, lefekvés előtt imádkozunk a gyerekekkel. Ezt tavaszra már nagyon szépen, akár önállóan is tudják végezni. Azt szoktuk kérni a szülőktől, hogy aki otthon nem ilyen szellemiségben neveli gyermekét – hiszen hozzánk nemcsak evangélikus családok hozzák a gyermeküket, hanem más felekezetből is járnak hozzánk – az is fogadja el azt, ami itt a bölcsődében történik, és erősítsék a gyermekben.

Köszönöm szépen, hogy válaszoltál a kérdéseimre.

2. számú

Szülői elégedettség és igényfelmérés

Kedves Szülők!

Bölcsődénk, a kaposvári Mesebárka Bölcsőde - megnyitása óta - folyamatosan teljes kihasználtsággal működik. Lehetőségeinkhez képest törekszünk arra, hogy az infrastrukturális fejlődés mellett a személyi, szakmai feltételek is javuljanak. Kisgyermeknevelői tanulmányaim záró szakaszához érve segítségüket kérem szakdolgozatom összeállításához. A téma: a család és az intézmény kapcsolata.

Kérem Önöket, hogy legyenek szívesek kitölteni az alábbi kérdőívet. Ez körülbelül 10 percet vesz igénybe.

A kérdőív kitöltése név nélkül történik és nem kötelező. A benne levő véleményeket kizárólag a szakdolgozat elkészítéséhez használom fel.

Kérem, az igényfelmérést, gyermeke bölcsődébe járásának időszakára vonatkozóan töltsse ki.

Együttműködésüket tisztelettel köszönöm:

*Hadnagyné Erdélyi Dorottya
kisgyermeknevelő*

1. A kitöltő neme

- ☐ férfi
- ☐ nő

2. Életkor

- ☐ 25 év alatt
- ☐ 25-30 év
- ☐ 30-35 év
- ☐ 35-40 év
- ☐ 40 év felett

3. Iskolai végzettség

- ☐ általános iskola
- ☐ szakiskola vagy szakmunkásképző
- ☐ érettségi

- ☐ technikum vagy egyéb felsőfokú nem diplomás végzettség
- ☐ alapszakos/főiskola vagy mesterszakos/egyetemi diplomás végzettség

4. Munkaerőpiaci aktivitás/ foglalkoztatottság

- ☐ teljes munkaidő
- ☐ részmunkaidő
- ☐ alkalmi
- ☐ GYES/GYED-en vagyok
- ☐ jelenleg nem dolgozom

5. Miért választotta kisgyermeké számára a bölcsődei gondoskodást?

6. Miért a Mesebárka Családi Bölcsődét választotta? (Több válasz is adható)

- ☐ közel van a lakóhelyhez
- ☐ közel van a munkahelyhez
- ☐ ismerős ajánlotta
- ☐ tetszett a nyílt nap
- ☐ vallási elköteleződés
- ☐ szimpatikusak voltak a kisgyermeknevelők
- ☐ barátságos csoportszobák
- ☐ tetszett az udvar
- ☐ tetszettek a közösségi média tartalmak
- ☐ finom, a korosztálynak megfelelő étkezés biztosítása
- ☐ kedvező nyitvatartási idő
- ☐ kedvező díjszabások
- ☐ színes programok
- ☐ a gyermek egyéni igényeihez való alkalmazkodás
- ☐ tiszta környezet
- ☐ parkolási lehetőség

7. Ha a fentiekén túl egyéb oka is volt a Mesebárka Családi Bölcsőde választásának, kérem, néhány szóval írja le!

8. Hány gyermeke vette igénybe a Mesebárka Családi Bölcsőde szolgáltatását?

- ☐ 1

☐ 2

☐ 3 vagy több

9. Mennyi idősen kezdett el bölcsődébe járni gyermeke? (hónapra pontosan)

☐ 6-10 hónapos kor között

☐ 11-14 hónapos kor között

☐ 15-19 hónapos kor között

☐ 20-24 hónapos kor között

☐ 25 hónapos kor után

10. Kérem, fogalmazzon meg pozitív gondolatot a bölcsődei beszoktatással kapcsolatban!

11. Kérem, fogalmazzon meg negatív gondolatot a bölcsődei beszoktatással kapcsolatban - ha volt ilyen.

12. Érzett-e / érez-e bármilyen aggodalmat a gyermeke biztonságával kapcsolatban?

☐ igen

☐ csekély mértékben

☐ nem

13. Nevezze meg aggodalmát - ha volt ilyen.

14. Hogyan értékeli a bölcsőde hozzáállását a gyermeke egyéni szükségleteihez?

☐ megfelelő

☐ több együttműködést várok

☐ nincs ilyen jellegű elvárásom

15. Mennyire tartja a bölcsődét rugalmasnak a szülők igényeihez való alkalmazkodásban?

☐ teljes mértékben

☐ általában elégedett vagyok

☐ több együttműködést várok

16. Megfelelően kezeli-e a bölcsőde a gyermekek betegségeit, egészségügyi problémáit?

- ☐ teljes mértékben
- ☐ általában elégedett vagyok
- ☐ több együttműködést várok

17. Kérem, fogalmazza meg elvárásait!

18. Igényelné-e speciális egészségügyi ellátások (védőnő, fejlesztéssel foglalkozó szakemberek) bevonását szolgáltatási körünkbe?

- ☐ igen
- ☐ nem tartom szükségesnek

19. Milyen szolgáltatásokat venne még szívesen igénybe bölcsődénkben?

20. Mit szeret legjobban bölcsődénkben?

21. Ránk bízna-e többi kisgyermek nevelését-gondozását?

- ☐ igen
- ☐ nem

22. Elégedett-e a kapcsolattartási formákkal?

- ☐ igen
- ☐ nem

23. Elégedett-e a meglévő programokkal?

- ☐ igen
- ☐ nem

24. Igényelné-e az erőteljesebb bevonódás lehetőségét a bölcsőde életébe?

- ☐ igen
- ☐ nem igénylem

25. Milyen módon (pl.: szülői értekezlet, családlátogatás, családi füzet stb.)?

26. Kérem, értékelje ötfokozatú skála segítségével, mennyire elégedett!

1. egyáltalán nem vagyok elégedett

5. teljes mértékben elégedett vagyok

a bölcsőde megközelíthetősége	1	2	3	4	5
a csoportszoba berendezése	1	2	3	4	5
a játékok minősége	1	2	3	4	5
az udvar infrastruktúrája	1	2	3	4	5
az épület infrastruktúrája	1	2	3	4	5
a bölcsőde nyitvatartási ideje	1	2	3	4	5
a bölcsőde tisztasága, higiéniája	1	2	3	4	5
a bölcsődei étkeztetés	1	2	3	4	5
a bölcsőde kommunikációja	1	2	3	4	5
a bölcsőde ünnepei, különleges alkalmai	1	2	3	4	5
a gyermekéről kapott információk mennyisége	1	2	3	4	5
a kisgyermeknevelő munkája	1	2	3	4	5
a nevelést - gondozást segítő munkája	1	2	3	4	5

27. Van-e bármilyen javaslata bölcsődénk működésével kapcsolatban?

28. Ajánlaná-e bölcsődénket más családoknak is?

3. számú

Szülői vélemények

Kérem, fogalmazzon meg pozitív gondolatot a bölcsődei beszoktatással kapcsolatban!

(28 válasz)

Segítőkész, támogató légkörben került rá sor, így minden résztvevő számára könnyebb volt.

Nem csak a gyerekekkel, de a szülőkkel is foglalkoztak!

Gyors beilleszkedés a közösségbe.

Egyéni igényeket figyelembe véve történt a beszoktatás, sok-sok szeretettel, figyelemmel.

Pozitív volt számomra, hogy figyeltek, nem csak a gyerek lelkére, hanem a szülőére is.

Hamar ment a beszoktatás, és szeretetteljes légkör volt

Abszolút figyeltek a kislányom igényeire, nem kapkodtak, nem erőltettek semmit. Saját ütemben haladtunk, nem feltétlenül úgy, ahogy a "nagykönyvben" meg van írva. Mindig jó érzéssel mentünk haza a fél nap/nap végén.

Zökkenőmentes volt.

Számunkra teljesen pozitív élmény volt. Kislányom gyorsan alkalmazkodott, hála a nevelők szaktudásának, kedvességének, és a bölcsőde családi hangulatának.

Nagyon gyors volt, tetszett a gyermekemhez való hozzáállás.

A gyermek igényei teljesen figyelembe lettek véve

Rugalmas és családbarát bölcsőde.

Figyelembe veszik, hogy nemcsak a gyermeknek, hanem az anyának is nehéz az elválás.

Kedvesen, figyelemmel és szakértelemmel történt a beszoktatás.

Rugalmasság, a gyermek igényeinek előtérbe helyezése.

A nevelők nagyon segítőkészek voltak. Jó volt látni, ahogyan fokozatosan épül ki a bizalom a gyermek és az intézmény között.

Zökkenőmentesen ment.

3. nap már gond nélkül ott aludt a bölcsiben. A nevelők által, az akkor készített fotóját a mai napig büszkén nézegetjük.

Nagyon segítőkészek, empátikusak voltak a dolgozók.

Segítőkész, empátikus dolgozók.

Nem volt gond a gyerekek részéről. Gondot a felnőttek szoktak okozni, a bölcsi dolgozói, akik túlságosan óvatosak a beszoktatással kapcsolatban, nekem sokszor időhúzásnak tűnik.

Segítőkész, kedves, odafigyelő, a gyermek igényeit figyelembe véve zajlott a beszoktatás.

Megfelelően hosszú volt a beszoktatás ideje. Több jelzést kaptam napközben a nevelőktől a gyermekem hogylétéről, ami megnyugtató volt.

Amikor a kislányom elkezdte a beszokást a bölcsibe, akkor nagyon megnyugtató volt, hogy a kisgyermeknevelők igazi szakemberekként, az ő igényeit helyezték előtérbe, így minden a kislányom tempójában történt.

Könnyen ment, hála a nevelőknek :)

A fiamat szinte a második nap ott lehetett hagyni teljesen egyedül, mert a nevelők annyira szépen bántak vele, hogy nagyon hamar megszokta az ottani környezetet. Tetszett, hogy úgy bántak a gyermekekkel, mintha csak a sajátjuk lenne, így a gyerekek szeretetben és biztonságban érezhették magukat, ezáltal a szülőknek sem kellett izgulni.

Rugalmas volt.

Családias környezet, szimpatikus nevelők, tiszta-rendezett körülmények, kis létszámú csoportok!, a gyermek egyéni igényeinek és fejlődésének figyelembe vétele

Mit szeret legjobban bölcsődénkben? (20 válasz)

A gyerekekhez való szeretetteljes hozzáállást

Családias

A kisgyermeknevelők munkája, hozzáállása a gyerekekhez.

Családias hangulatot és a sok szeretetet, amit a gyerekek kapnak, és hogy minden gyerekre jut idő foglalkozni. Dolgozók kedvességét és jó tanácsait, sokszor segítettek már.

A családias légkör és hangulat. A szeretet, ahogy a kisgyermeknevelők/segítők a gyermekekkel viselkednek. Szeretem, ahogy a kislányom a bölcsiről beszél és szeretem, hogy szeret ott lenni.

A gyerekeim nevében tudok nyilatkozni, nem mit, hanem kit/kiket: Andi és Marika néni. Hogy mindig, minden körülmények között olyan kedvesek, végtelenül türelmesek és nyugodtak voltak.

Az abszolút családias környezetet, hangulatot.

Kisgyermeknevelők és dadusok gyermekemhez való hozzáállását, rugalmasságát, szakmai felkészültségét

A színes programokat, erkölcsi nevelést

Családias légkör.

Családias légkör van.

Kreatív, idényjellegű foglalkozások, a nevelők elhivatottsága és hogy a gyermekem szereti.

A bensőséges, meghitt hangulatot, nyugodt légkört.

Gyerekbarát, rugalmas, segítőkész

A rengeteg szeretetet, amit a gyermekek és a szülők is kapnak.

A nevelők gyerekhez való szereteteli hozzáállását.

Elfogadásra, szeretetre tanítják a gyermekeket. Én nem vagyok nagyon vallásos, de a fiammal ott szeretették meg az imát és az Istennel kapcsolatos dolgokat, és azóta is rajong ezekért. Tetszett, hogy napi szinten foglalkoztak a gyerekekkel, fejlesztették őket a legjobb tudásuk szerint.

Gyümölcs, zöldség nap

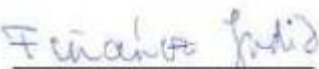
NYILATKOZAT

Hadnagyiné Erdélyi Dorottya (név) (hallgató Neptun azonosítója: **PRUZOT**) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a **szakdolgozatot** áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A **szakdolgozatot** a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Kaposvár, 2024. november 3.

belső konzulens

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: HADNAGY NÉ ERDŐLTI DOROTTA
A Hallgató Neptun kódja: PRU20T
A dolgozat címe: PARTNERSÉG ÉS KÖZÖSSÉG A MESEBAKVA EVANGÉLIKUS CSALÁDI BÖVÉNYÉSEN
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
A konzulens tanszékének a neve: NEVELÉSTUDOMÁNYI INTÉZET

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: 2024 év 11 hó 04 nap

Hadnagyé Erdőlti Dorottya
Hallgató aláírása